

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/153/2023
Identifikačné číslo spisu:	4119209236
Dátum vydania rozhodnutia:	17.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4119209236.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1. T. A.T., nar. XX. XX. XXXX, G., Z. XX/X, 2. P. W., nar. XX. XX. XXXX, G., Z. XX/X, 3. M. O., nar. X. X. XXXX, V. Z. XXX, všetci zastúpení: Mgr. Jozef Slíška, advokát, Nitra, Coboriho 2, proti žalovaným: 1. agrokomplex NÁRODNÉ VÝSTAVISKO, štátny podnik, Výstavná 4 Nitra, IČO, zastúpený: Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners, s. r. o., Bratislava, Twin City Tower, Mlynské nivy 10, IČO: 47 239 921, 2. Slovenská republika v zast. agrokomplex NÁRODNÉ VÝSTAVISKO, štátny podnik, Nitra, Výstavná 4, IČO: 36 855 642, za účasti intervenienta na strane žalovaných: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Bratislava, Dobrovičova 12, IČO: 00 156 621, o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiťovi, vedenom na Okresnom súde Nitra, č. k. 12C/66/2019-648, o dovolaní žalovaného 2. proti rozsudku Krajského súdu Nitra z 16. februára 2023 sp. zn. 7Co/11/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1. - 3. p r i z n á v a náhradu rov dovolacieho konania voči žalovanému 2. v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 19. júla 2021 č. k. 12C/66/2019-648 v spojení s opravným uznesením z 12. júna 2023 č. k. 12C/66/2019-1157 výrokom I. určil, že do dedičstva po poručiťovi U. W., nar. XX. XX. XXXX naposledy bytom G., R. T., K. K.-X, zomr. XX. XX. XXXX patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. R. zamerané Geometrickým plánom č. XXX/XXXX na vymedzenie rozsahu duplicitného vlastníctva k pozemkom p. č.: XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X-./., XXXX/X, XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX, XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, ktorý dňa 15. 12. 2016 vyhotovil E. C., dňa 15. 12. 2016 autorizačne overil T. Ľ. Š. a dňa 24. 03. 2017 pod č. XXX/XXXX úradne overila T. B. V., ako: parc. č. XXXX/X o výmere 2954 m² ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 203 m² ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 822 m² ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 2042 m² ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 40 m² ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 20 m² ako zastavaná plocha, parc. č.

XXXX/X o výmere 20 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 20 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 20 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 20 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 20 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 21 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 20 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 6048 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 259 m2 ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/XX o výmere 632 m2 ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 192 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX o výmere 230 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 2798 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 4203 m2 ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 1137 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 653 m2 ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 248 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 726 m2 ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 319 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 52 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 1407 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 1384 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX o výmere 817 m2 ako ostatná plocha, parc. č. XXXX o výmere 126 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 336 m2 ako ostatná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 1677 m2 ako zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X o výmere 341 m2 ako zastavaná plocha a parc. č. XXXX/X o výmere 274 m2 ako zastavaná plocha. Neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku je Geometrický plán č. 696/2016 na vymedzenie rozsahu duplicitného vlastníctva k pozemkom p. č.: XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X-./., XXXX/X, XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX, XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, ktorý dňa 15. 12. 2016 vyhotovil E. C., dňa 15. 12. 2016 autorizačne overil T. L. Š. a dňa 24. 03. 2017 pod č. 340/2017 úradne overila T. B. V. Výrokom II. žalobu vo vzťahu k žalovanému v 1. rade zamietol. O trovách konania rozhodol výrokom III. tak, že priznal žalobcom v 1. až 3. rade náhradu trov konania v plnej výške, ktorú je povinný zaplatiť žalovaný v 2. rade s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

1.1. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1, § 130 ods. 1, 3, § 134 Občianskeho zákonníka, poukázal na obsah žaloby, ktorú žalobcovia odôvodnili tým, že vlastníkom sporných pozemkov bol ich právny predchodca U.C. W. a to v zmysle PKV č. XXXX. Žalovaní - štát a jeho organizácie sporné pozemky užívali ale nikdy ich nevlastnili, vedeli, že jediným ich vlastníkom je poručiteľ, pričom k uzavretiu kúpnej lebo inej zmluvy nedošlo a nemohlo dôjsť ani k vydržaniu pozemkov. Zo zisteného skutkového stavu vyplynulo, že podľa výpisu z LV č. XXXX, kat. úz. R., obec G., okres G. bol vlastníkom sporných pozemkov v čase podania žaloby na súd zapísaný žalovaný 1 - agrokomplex NÁRODNÉ VÝSTAVISKO, štátny podnik v podiele 1/1. Ako titul nadobudnutia okrem iných je v liste vlastníctva uvedená N 109/98, NZ 107/98, Z 1857/99-152/98, Osvedčenie N 270/99, NZ 273/99, Z 4427/99-434/99, Osvedčenie N 320/00, Z 5849/2000 - 18/20001. V priebehu konania bol podaný na Okresný úrad Nitra katastrálny odbor návrh na opravu chýb v katastrálnom operáte s tým, že zápis vlastníckeho práva štátneho podniku k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXX vedenom pre kat. úz. R. je nesprávny, správne má byť ako vlastníkom všetkých nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX evidovaná Slovenská republika a štátny podnik má byť evidovaný ako správca. Následne došlo k zmene v tom smere na LV č. XXXX, že ako vlastníkom sporných nehnuteľností je zapísaná Slovenská republika v podiele 1/1 a agrokomplex - NÁRODNÉ VÝSTAVISKO, štátny podnik je na liste vlastníctva zapísaný ako správca. Nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto sporu, boli pôvodne zapísané v PKV č. XXXX - G. ako parcela č. XXXX lúka v hone V. L.Ú. o výmere 6 árov 51 m2, parc. č. XXXX močiar v hone V. L.Ú. o výmere 13 árov 99 m2, parcela č. XXXX/X roľa v hone V. L.Ú. o výmere 29 árov 384 m2. Ako vlastníkom bol zapísaný U. W., ktorý zomrel dňa XX. XX. XXXX. Pôvodné dedičské konanie po poručiteľovi U. W. bolo vedené na Štátnom notárstve v Nitre pod sp. zn. D 692/78, ktoré bolo ukončené právoplatným rozhodnutím o dedičstve zo dňa 04. 05. 1978, právoplatne dňa 30. 05. 1978. Následne podala pozostalá manželka Ľ.

W. žiadosť o dodatočné prejednanie dedičstva po poručiťovi, dedičské konanie prebiehalo na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. D 1969/96, dedičské konanie bolo uznesením č. k. D 1969/96-32 zo dňa 15. 12. 2004 zastavené z dôvodu, že neboli odstránené vady podaného návrhu a presne označení dedičia. Predmetom konania mal byť okrem iného aj majetok poručiťľa - nehnuteľnosti zapísané v PKV č. XXXX časť parc. č. XXXX, XXXX, XXXX/X, ktoré sú v užívaní Agrokombinátu a Agrokomplexu Výstavníctvo Nitra. V dedičskom spise sa nachádzala aj identifikácia parciel zo dňa 11. 08. 1997 parc. č. XXXX roľa 651 m², parc. č. XXXX močiar 1399 m², parc. č. XXXX/X roľa 29384 m². Z Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 28D/208/2009, D/not 162/2009 vyplýva, že žalobcovia v 1. až 3. rade sú právnymi nástupcami po U. W., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX.

1.2. V konaní ďalej bolo zistené, že Notárskymi zápisnicami - Osvedčením vyhlásenia o vydržaní vlastníctva k nehnuteľnostiam nadobudol žalovaný 1. vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX, predložené boli notárske zápisnice: N 109/98, Nz 107/98 zo dňa 01. 04. 1998, N 270/99, Nz 273/99 zo dňa 23. 09. 1999, N 320/00, Nz 323/00 zo dňa 06. 11. 2000, ako aj ďalšie notárske zápisnice predložené v konaní: N 370/97, Nz 374/97, N 75/99, Nz 74/99, N 79/97, Nz 82/97, N 176/97, Nz 175/97, N 107/00, Nz 107/00, Notárska zápisnica z roku 2002 /nečitateľné číslo/, Kúpnu zmluvou zo dňa 10. 12. 1994 od predávajúceho Agrokombinátu Zobor štátny podnik v likvidácii.

Listom zo dňa 21. 06. 1991 bolo E. W. žalovaným v 1. rade oznámené, že obdržali jeho žiadosť o vyplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky, ktoré Agrokomplex Výstavníctvo užíva. Žiadali o zaslanie rozhodnutia, na základe ktorého boli pozemky vyvlastnené. Bez týchto dokladov nie je možné jeho žiadosť riešiť.

Žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcovi zaslali žalovanému 1. dňa 14. 08. 2017, 20. 11. 2017, 24. 08. 2018 návrh mimosúdnej dohody. Žalovaný 1. odpovedal listom zo dňa 18. 09. 2017.

1.3. Súd prvej inštancie sa najskôr zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu, keďže v prípade podanej žaloby sa jedná o určovaciu žalobu, kedy žalobcovia sa domáhajú určenia že do dedičstva po poručiťovi U. W., nar. XX. XX. XXXX zomr. XX. XX. XXXX patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. R., ktoré sú predmetom tohto sporu. Súd dospel k záveru, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na podanej žalobe, ktorý je daný tým, že existuje aktuálny stav objektívnej neistoty medzi stranami sporu, keď žalobcovia tvrdia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právneho predchodcu, pričom ako vlastníci sporných nehnuteľností je na liste vlastníctva zapísaný žalovaný 2. a žalovaný 1. je zapísaný ako ich správca. K námietkam žalovaných uviedol, že reštitučný zákon č. 229/1991 Zb. je lex specialis k Občianskemu zákonníku, márnym uplynutím lehoty na uplatnenie práva sa právo žalobcov prekludovalo a nie je možné ho priznať, preto treba následne postupovať v zmysel ustanovení Občianskeho zákonníka. Táto otázka bola riešená vo viacerých rozhodnutiach (NS SR sp. zn. 5Cdo/36/1999, 5Cdo/47/2011, nález Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS č. 249/2011, 16/2012) podľa ktorých lex specialis neruší platnosť (záväznosť) lex generalis, len jeho primárnu aplikáciu vylučuje až do tej doby, než je zistené (napr. v súdnom konaní), že ustanovenia lex specialis na daný prípad nedopadajú, a preto ich nemožno naň uplatniť; aplikácia ustanovení lex generalis nastupuje preto za týchto predpokladov až sekundárna.

1.4. K posúdeniu aktívnej vecnej legitimácie uviedol, že žalobcovia preukázali, že sú právnymi nástupcami po zomrelom poručiťovi, a to listinnými dôkazmi - dedičskými rozhodnutiami. K pasívnej vecnej legitimácii žalovaných, uviedol, že v priebehu konania došlo k zmene zápisu v katastri nehnuteľností. Pôvodne bol žalovaný 1. zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX ako vlastní nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto sporu a žalovaný 1. je zároveň aj správcom majetku, ktorý je vo vlastníctve žalovaného 2. Následne bol ako vlastní sporných nehnuteľností na liste vlastníctva zapísaný žalovaný 2. a žalovaný 1. je na liste vlastníctva zapísaný ako správca týchto nehnuteľností, ktorý zastupuje žalovaného 2. Pasívne vecne legitimovaný v konaní je teda žalovaný 2. ako vlastní nehnuteľností a proti nemu oprávnené smeruje podaná žaloba, žalovaný 1. ako správca teda nie je pasívne vecne legitimovaný, preto súd voči nemu žalobu zamietol. Súd zároveň poukázal na skutočnosť, že v priebehu konania oznámil vstup do konania ako intervenient na strane žalovaných Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky podľa § 82 CSP, a to z dôvodu, že je zakladateľom žalovaného 1. a vložil majetok štátu do štátneho podniku, preto má právny záujem na

výsledku tohto konania titulom zodpovednostných a majetkových vzťahov medzi žalovaným 1. a žalovaným 2.

1.5. Súd prvej inštancie sa zaoberal najskôr prvotnou obranou žalovaného 1. že pozemky boli právnenému predchodcovi žalobcov vyvlastnené. Poukázal na písomnú komunikáciu medzi právnym predchodcom žalobcov a právnym predchodcom žalovaného 1., z ktorej vyplynulo, že U. W. nesúhlasil s navrhnutou kúpnu cenou 0,40 Kčs za m² - list zo dňa 01. 09. 1971. Následne listom zo dňa 14. 09. 1971 mu bolo oznámené, že sa začne vyvlastňovacie konanie. Dôkazy o tom, že pozemky boli právnenému predchodcovi žalobcov vyvlastnené žalovaný 1. v konaní nepredložil, pričom nedošlo ani na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia k zápisu vlastníckych práv v pozemno-knižnej vložke, ani v katastri nehnuteľností. Súd poukázal tiež na to, že sám žalovaný 1. vychádzal pri vypracovaní notárskych zápisníc o vydržaní z PKV č. XXXX, pričom pozemková kniha slúži ako zdroj informácií o právnych vzťahoch k pozemkom, ak nie sú zapísané v liste vlastníctva, je bežne používaná pri rozhodovaní súdov vo vlastníckych sporoch a vychádza sa zo zápisov z PKV. Súd zastal názor, že jedinou a poslednou evidenciou o vlastníckom práve k pozemkom pred smrťou poručiteľa je PKV č. XXXX, v konaní nebol produkovaný žiadny dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že by pred smrťou poručiteľa došlo k prevodu vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré sú predmetom tohto sporu na inú osobu a preto bolo potrebné vychádzať zo zisteného skutkového stavu a listinného dôkazu - PKV č. XXXX pre kat. uz. G.. Aj v notárskych zápisniciach o vydržaní je konštatované, že pozemky sú vedené na pôvodných vlastníkov. Súd poznamenal, že pokiaľ by neexistovali sporné notárske zápisnice o vydržaní, došlo by k prededeniu majetku po U. W. v rámci dedičského konania a notár by vychádzal prvotne z pôvodnej PKV č. XXXX. K odpredaju časti pozemkov Krajskému investorskému útvaru Bratislava /list poručiteľa zo dňa 01. 09. 1971/ súd uviedol, že tieto pozemky nie sú predmetom tohto sporu - komunikácia sa týkala časti pozemku, ktorý zasahoval do Z. ulice, túto výmeru si žalobcovia neuplatňovali v tomto konaní. Skutočnosť, že nehnuteľnosti neboli prejednané v rámci dedičského konania vedeného pod sp. zn. D 692/78 ešte neznamená, že poručiteľ nebol v čase smrti ich vlastníkom. K znaleckému posudku z 25. 04. 1970 súd uviedol, že tento sa týkal časti parciel, ktoré slúžili na výstavbu Z. ulice a pozemky mimo Agrokomplexu nie sú predmetom tohto konania. Znalecký posudok iba odčlenil časť parciel pre výstavbu Z. ulice.

1.6. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal tým, že zo strany žalovaného 1. malo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva k sporným pozemkom. Dôvodil, že notárske zápisnice z 01. 04. 1998, 23. 09. 1999, 06. 11. 2000 obsahujú nepravdivú informáciu, že pôvodní vlastníci si nikdy nerobili nároky na predmetné pozemky, keď zo spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. D 1969/96 jednoznačne vyplýva, že takéto nároky si robili, keďže v roku 1996 podali žiadosť o dodatočné prejednanie dedičstva, ktoré sa týkalo sporných pozemkov a ktoré skončilo zastavením konania z procesných dôvodov pre nedohľadanie okruhu dedičov žijúcich v zahraničí. Argumentoval, že žalovaní a ich právní predchodcovia nemohli nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, pretože nepreukázali v konaní žiaden právny titul, ktorý by ich oprávňoval k nadobudnutiu vlastníckeho práva, neboli splnené všetky podmienky pre vydržanie, ktoré musia byť splnené súčasne. Subjekt, ktorý sa dovoľáva súdnej ochrany musí preukázať okolnosti, z ktorých možno usudzovať jeho dobromyseľnosť, teda okolnosti svedčiace o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia veci, nie samú dobromyseľnosť ako vnútorné presvedčenie - psychický stav. Narušenie dobrej viery nastane okamihom, keď sa stali známymi skutočnosťami, ktoré z hľadiska objektívneho posudzovania museli u neho dôvodne vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí a takými skutočnosťami sú informácie od žalobcov - listy z 14. 08. 2017, 18. 09. 2017. Súd prvej inštancie sa stotožnil s argumentáciou žalovaného 1. v tom smere, že je potrebné rozlišovať situáciu na strane žalovaných ohľadne ich právnej formy a je potrebné rozlišovať medzi príspevkovou organizáciou Agrokomplex - výstavníctvo Nitra zriadenou v roku 1989 z rozhodnutia Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR, ktorá ku dňu 31. 12. 2007 zanikla zrušením bez právneho nástupcu na základe rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, následne od 01. 01. 2008 prešli všetky práva a povinnosti zo zákona /§ 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z./ na zriaďovateľa príspevkovej organizácie - Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, resp. na Slovenskú republiku, pričom zriaďovateľ vložil majetok do štátneho podniku - žalovaného 1. založeného dňa 01. 01. 2008. Je potrebné rozlišovať prípadné možné nadobúdacie tituly jednotlivých subjektov, avšak nič to nezmenilo na právnom názore súdu, že ani u jedného z týchto subjektov nie sú splnené podmienky na nadobudnutie

vlastníckeho práva vydržaním. U príspevkovej organizácie sa súd nestotožnil s tým, že príspevková organizácia nadobudla vlastnícke právo k pozemkom vydržaním v zmysle predložených osvedčení vyhlásení o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli vydané formou notárskej zápisnice spísanej dňa 1. 4. 1998, 23. 09. 1999, 06. 11. 2000, pretože príspevková organizácia nepreukázala na základe akého titulu vstúpila do držby a že bola dobromyseľná. Súd zdôraznil, že Agrokomplex - príspevková organizácia musel vedieť, že vlastníkom pozemkov bol U. W. na základe PKV č. XXXX, rovnako vedel o písomnej komunikácii medzi ním a U. W. ohľadne pozemkov, keď sa na kúpnej cene sa nedohodli, a najmä nebola pravdivá informácia uvádzaná v notárskych zápisniciach, že pôvodní vlastníci sa o nehnuteľnosti nezaujímajú, keď dedičia po poručiteľovi sa domáhali prededenia pozemkov. Tieto všetky okolnosti nasvedčovali tomu, že príspevková organizácia nemohla byť dobromyseľná a nemohlo dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním a preto súd dospel k záveru, že príspevková organizácia nenadobudla vlastnícke právo k pozemkom, ktoré sú predmetom tohto sporu, vydržaním.

1.7. Následne keďže súd vyslovil, že vlastnícke právo príspevkovej organizácii nikdy nepatrilo, nemohlo ex lege vlastnícke právo k dotknutým pozemkom zrušením príspevkovej organizácie prejsť na zriaďovateľa resp. na Slovenskú republiku a do správy zriaďovateľa. Čo sa týka prechodu práv a povinností z príspevkovej organizácie na štátny podnik, súd uviedol, že išlo o tzv. „papierovú zmenu“, pretože na žalovaného 1. prešli všetky práva a povinnosti príspevkovej organizácie, boli navzájom prepojené a z toho potom vyplýva, že pokiaľ príspevková organizácia nebola dobromyseľná ohľadne nadobudnutia pozemkov, nemohol byť dobromyseľný ani štátny podnik. Žalovaný 1. argumentoval tým, že nová vydržacia doba plynula od 01. 01. 2008, kedy pozemky v dôsledku zrušenia príspevkovej organizácie ex lege prešli do vlastníctva štátneho podniku, aj keby súd pripustil túto argumentáciu, minimálne v roku 2017 musela byť narušená jeho dobromyseľnosť s poukazom na listy zo dňa 14. 08. 2017, 18. 09. 2017 - odpoveď žalovaného 1. a zo dňa 20. 11. 2017, ktorých obsah musel spochybniť dobromyseľnosť obidvoch žalovaných, a preto nemohla uplynúť 10 ročná vydržacia lehota počítaná od 01. 01. 2008. K námietkam ohľadne obsahu listov súd uviedol, že pre stratu dobrej viery držiteľa je určujúce, kedy sa mu dostane informácia objektívne spôsobilá na to, aby zapochyboval o tom, že mu vec patrí. Obsah listov podľa názoru súdu mohol spochybniť dobromyseľnosť žalovaných, pretože hovorí o PKV č. XXXX, z ktorej svedčí vlastníctvo pre U. W., hovorí o komunikácii E. W. s podnikom Agrokomplex Výstavníctvo z roku 1989, hovorí o komunikácii U. W. so štátnym podnikom Agrokomplex Národné Výstavisko z roku 1971, hovorí o rozsahu vlastníctva a označenom v geometrickom pláne, na LV č. XXXX a v duplicitne v PKV č. XXXX aj v jednotlivých notárskych zápisniciach, teda ide o skutočnosti objektívne spôsobilé na to, aby u žalovaných vyvolali pochybnosti o vlastníckom práve k sporným pozemkom. Dodal, že o odoslaní listov svedčili aj predložené podacie lístky zo dňa 14. 08. 2017 a 21. 11. 2017 a predložená bola aj urgencia zo dňa 24. 08. 2018 opatrená pečiatkou žalovaného 1., ktorá odkazuje a potvrdzuje predchádzajúce listy zo dňa 22. 05. 2017, 14. 08. 2017, 20. 11. 2017.

1.8. K argumentom, že „právo patrí bdelym“ súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že sporné nehnuteľnosti neboli predmetom dedičského konania po U. W., tieto sa pokúšali dodatočne prejednať v roku 1996, konanie bolo zastavené v roku 2004, potom opätovne v dedičskom konaní v roku 2009, následne dedičia rokovali so žalovaným 1. o čom svedčí aj písomná komunikácia - listy z roku 2017, 2018 a následne v roku 2019 bola podaná žaloba. K nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo dňa 16. 03. 2016 podľa ktorého, dobromyseľnému nadobúdateľovi vlastníckeho práva musí byť v právnom štáte poskytnutá súdna ochrana aj pre pôvodným /skutočným/ vlastníkom súd uviedol, že citované rozhodnutie Ústavného súdu SR nie je možné aplikovať na prejednávany spor, pretože v prípade žalovaných sa nejdená o dobromyseľných nadobúdateľov a v prípade žalobcov sa nejdená o nedbalých vlastníkov. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcom v 1. až 3. rade súd náhradu trov konania priznal v plnej výške, nakoľko vo veci mali žalobcovia úspech, a to proti neúspešnej strane, teda žalovanému v 2. rade. V konaní súd videl dôvody hodné osobitného zreteľa v okolnostiach danej veci s poukazom na ustanovenie § 257 CSP v tom, že pôvodne bol ako vlastníč sporných nehnuteľností evidovaný na liste vlastníctva žalovaný 1. a žaloba smerovala správne aj voči nemu a skutočnosť, že v priebehu konania došlo k zmene na liste vlastníctva

nespôsobili žalobcovia. Uvedené, však malo za následok, že žaloba bola vo vzťahu k žalovanému 1. zamietnutá a ten mal úspech vo veci, nie však v takom zmysle, aby súd zaviazal žalobcov nahradiť mu trovy, keďže žaloba bola pôvodne podaná správne, ale ani v tom smere, aby žalovaného 1. zaviazal žalobcom nahradiť trovy konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 1., žalovaného 2. a intervenienta výrokom I. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku I., ako aj vo výroku o trovách konania III. potvrdil. Výrokom II. odvolanie žalovaného 1. odmietol, a výrokom III. žalobcom 1. až 3. voči žalovanému 1. a žalovanému 2. priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní podanom žalovaným 1. a žalovaným 2. (ďalej aj ako „žalovaní“) a intervenientom, preskúmal napadnutý rozsudok, konanie, ktoré mu predchádzalo, ako aj dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dôkazy správne vyhodnotil a vec po právnej stránke správne posúdil a jeho závery majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Následne vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok aj podrobne a v dostatočnej miere po skutkovej i právnej stránke odôvodnil. S rozsudkom súdu prvej inštancie a s jeho odôvodnením sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto na správnosť týchto dôvodov podľa § 387 ods. 2 CSP iba poukazuje bez toho, aby ich sám podrobne opakoval.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcov v tom smere, že ešte v roku 1998 bol ako vlastník sporných nehnuteľností evidovaný poručiteľ U. W., preto uplatnenie akýchkoľvek nárokov podľa reštitučných predpisov do roku 1998 by bolo neúspešné pre absenciu odňatia vlastníckeho práva. Podanie žaloby po roku 1998 by bolo zase neúspešné z toho dôvodu, že odňatie by bolo datované až po období neslobody (po 01. 01. 1990), kedy sa reštitučné predpisy neaplikujú (§ 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.). Žalovaný 2. v konaní ďalej spochybňoval rozsah vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti vyplývajúci z PKV č. XXXX, pričom dôvodil, že bolo povinnosťou žalobcov predložiť takú relevantnú listinu, ktorá by preukazovala, aká konkrétna časť pozemkov evidovaných naposledy v PKV č. XXXX patrila poručiteľovi v čase jeho smrti. Žalovaný v tomto smere poukazoval na listiny predložené v konaní a to znalecký posudok z 25. 04. 1970, list MSCPV z 15. 03. 1971, list poručiteľa z 01. 09. 1971 adresovaný MPSCV či obsah dedičského spisu D 692/78, ktoré mali spochybniť rozsah vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti. Odvolací súd sa s týmto tvrdením žalovaného 2. nestotožnil, pretože ani jedna zo spomenutých listín neobsahuje relevantné informácie o tom, že by poručiteľ stratil vlastnícke právo práve k sporným nehnuteľnostiam. Poukázal na vykonané dokazovanie z ktorého vyplynulo, že znalecký posudok z 25. 04. 1970 sa týkal objektu Z. ulica G., R. T., a to pozemkov o výmere 243 m², ktoré boli použité pre výstavbu uvedenej lokality. Ide teda o časť pozemkov zastavaných Z. ulicou, ktoré nie sú predmetom tohto konania. List MSCPV z 15. 03. 1971 je len odpoveďou na list poručiteľa z 11. 05. 1970, v ktorom sa špecifikujú jednotlivé parcely s tým, že predmetná organizácia môže poručiteľovi ponúknuť za tieto nehnuteľnosti náhradu vo výške 0,40 Kčs za 1 m². Samotný list nesie názov Výkup pozemkov pre stavbu vstupného areálu MSCPV Nitra, teda je evidentné, že sa netýka areálu výstaviska. V liste žiadnym spôsobom nie je špecifikované, že by poručiteľ mal vlastniť inú výmeru sporných nehnuteľností, pričom je nepochybné, že sa týka iba ponuky na odkúpenie, ktorá v konečnom dôsledku zo strany poručiteľa nebola prijatá. Rovnako list poručiteľa z 01. 09. 1971 nepreukazuje skutočnosť, že by došlo k odpredaju práve sporných pozemkov týkajúcich sa areálu Agrokomplex. Napriek tomu, že v liste sa spomína Krajský investorský útvar Bratislava, ktorý ponúkol poručiteľovi náhradu vo výške 9 Kčs sa za 1 meter štvorcový, uvedené treba vidieť v kontexte s listom poručiteľovi z 21. 04. 1967 zo strany Krajského investorského útvaru Bratislava, kde sa v predmete píše, že ide o ponuku na výkup nehnuteľností týkajúcu sa investičnej výstavby sídlisko R.Á. T. v G. vo výmere 331 m². Z uvedených listov vyplýva, že odkúpenie pozemkov týkajúcich sa sídliska R. a Z. ulice realizoval iný subjekt, ako snahu o odkúpenie pozemkov týkajúcich sa výstavby výstaviska Agrokomplex. Najpodstatnejšou skutočnosťou svedčiacou o rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti je, že práve PKV číslo XXXX bola príspevkovou

organizáciou Agrokomplex použitá ako podklad o vlastníckom práve k daným nehnuteľnostiam slúžiaci na vypracovanie notárskych zápisníc v rokoch 1998 až 2000. Nie je možné akceptovať tvrdenie žalovaného, že poručiteľ postupne strácal vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam a na druhej strane tento subjekt vychádzal pri vydržaní vlastníckeho práva práve z rozsahu nehnuteľností uvedených v tejto PKV číslo XXXX.

2.3. Odvolací súd sa tiež zaoberal námietkou žalovaného 2., že časť sporných nehnuteľností nadobudla Príspevková organizácia inak než vydržaním, a to kúpnu zmluvou uzavretou s Agrokombinátom „ZOBOR“, štátnym podnikom v likvidácii, pričom súd prvej inštancie sa touto skutočnosťou vôbec nezaoberal. Ak teda súd nepovažoval predmetnú kúpnu zmluvu za neplatnú, vo vzťahu k sporným pozemkom, ktorých sa predmetná kúpna zmluva týka, bolo dané vlastnícke právo Príspevkovej organizácie a toto vlastnícke právo následne prešlo na žalovaného v 2. rade ex lege už dňa 01. 01. 2008. K tejto námietke odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie aj predloženou listinou - Kúpnu zmluvou zo dňa XX. XX. XXXX (strana 13 odôvodnenia), pričom z odôvodnenia rozsudku nesporne vyplýva, že žiadna listina predložená žalovaným 1. v konaní nebola spôsobilá vyvrátiť skutočnosť, že poručiteľ U. W. bol vlastníkom sporných pozemkov v čase jeho smrti. Nakoniec aj v tomto prípade síce Príspevková organizácia mala nadobudnúť vlastnícke právo k parcele č. XXXX o výmere 2945 m² titulom uzavretia kúpnej zmluvy s Agrokombinátom „ZOBOR“, štátnym podnikom v likvidácii zo dňa 30. 12. 1994, avšak predávajúcemu v čase uzavretia tejto zmluvy nesvedčalo vlastnícke právo k predmetnej parcele, preto bol nútený tiež spísať Notársku zápisnicu dňa 20. 03. 1995, ktorou sa opätovne osvedčovalo vydržanie vlastníckeho práva v prospech Agrokombinát „ZOBOR“. Z notárskej zápisnice vyplýva, že aj v tomto prípade sa vychádzalo z PKV číslo XXXX, ďalej bol predložený geometrický plán, LV č. XXX a výpis z obchodného registra. Osvedčenie o vydržaní vlastníckeho práva bolo teda spísané iba na základe vyhlásenia T. V. T., likvidátora Agrokombinátu ZOBOR š. p. v likvidácii. Tento zároveň okrem iného vyhlásil, že „predtým tieto pozemky užíval Štátny majetok Nitra a to od roku 1960, kedy nadobudol všetky vlastnícke práva k uvedeným pozemkom. Posledným subjektom, ktorý vlastnil predmetné nehnuteľnosti bol Agrokombinát ZOBOR š. p. Ten na základe kúpnej zmluvy v roku 1992 predal administratívnu budovu novému subjektu. Pri súčasnej revízii majetku podniku likvidátorom podniku sa zistilo, že parcela číslo XXXX nie je v katastri nehnuteľností poznamenaná na vlastníka Agrokombinát ZOBOR, š. p. v likvidácii. Účastník uvádza, že k tomuto nedopatreniu pravdepodobne došlo na základe toho, že zmluvy o nadobudnutí majetku v roku 1960 pôvodným podnikom sa ku dnešnému dňu nezachovali a neboli taktiež intabulované do pozemkovej knihy, pretože nebol v tom období vyhotovený geometrický plán a podľa vtedy platných predpisov účinnosť zmluvy nebola podmienená intabuláciou vlastníckeho práva.“ Z predložených listín ďalej nesporne vyplýva, že hneď po spísaní notárskej zápisnice NZ 60/95 zo dňa 20. 03. 1995 došlo nasledujúci deň 21. 03. 1995 k overeniu podpisov kúpnej zmluvy zo dňa 30. 12. 1994. Odvolací súd dodal, že aj pri tejto nehnuteľnosti malo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam pôvodne zapísaných v PKV č. XXXX Agrokombinátom ZOBOR š. p. v likvidácii, pričom vôbec neboli splnené podmienky vydržania, keďže aj v tomto prípade chýbal titul vydržania. Parcelu č. XXXX pôvodne „zabral“ MCSPV Nitra (Štátny majetok Nitra), ktorému nesvedčalo vlastnícke právo k nej, keďže posledným zápisom o vlastníckom práve bol práve zápis v PKV č. XXXX a ďalším a zároveň posledným bol zápis na LV na základe spornej Notárskej zápisnice o vydržaní NZ 60/95. Aj pri tejto nehnuteľnosti platia všetky dôvody o nesplnení podmienok vydržania, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval súd prvej inštancie. Vzhľadom k uvedenému právny predchodca žalovaného 1. Agrokomplex - výstavníctvo, štátna príspevková organizácia nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k parcele číslo XXXX o výmere 2945 m² od nevlastníka (napr. Uznesenie Najvyššieho súdu SR, ktorý rozhodol vo veľkom senáte dňa 27. apríla 2021, sp. zn. 1VObo/2/2020).

2.4. Odvolací súd tiež uviedol, že vlastnícke právo k dotknutým nehnuteľnostiam nemohlo zrušením príspevkovej organizácie ex lege prejsť na zriaďovateľa, respektíve na Slovensku republiku. Podľa zakladacej listiny žalovaného 1. - na štátny podnik prechádzajú práva a povinnosti zrušenej príspevkovej organizácie Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra. Súd prvej inštancie správne uviedol, že ak nenadobudla vlastnícke právo vydržaním príspevková organizácia, keďže nebola dobromyseľná, nemohol vlastnícke právo nadobudnúť ani nástupca - štátny podnik. V danom prípade išlo len o zmenu právnej formy, keď

zanikla príspevková organizácia a namiesto nej vznikol štátny podnik, pričom na žalovaného 1., ale zároveň aj na žalovaného 2. prešli všetky práva a povinnosti príspevkovej organizácie Agrokomplex, teda prevzali všetky písomné podklady, dokumenty, zmluvy týkajúce sa majetku príspevkovej organizácie Agrokomplex. Príspevková organizácia a žalovaný 1. boli prepojení majetkovo i personálne, takže nie je možné dospieť k záveru, že keď nebola dobromyseľná príspevková organizácia, tak sa jej zákonný nástupca zrazu stal dobromyseľným od 01. 01. 2008, lebo vychádzal iba zo zápisov o vlastníckom práve v katastri nehnuteľností.

2.5. Odvolací súd nesúhlasil ani s názorom žalovaného 2., že mu od 01. 01. 2008 začala plynúť nová vydržacia doba, keďže sa považoval za dobromyseľného držiteľa sporných nehnuteľností. Aj v prípade, keby mala žalovanému začať plynúť nová vydržacia doba, tak obsah listov zo dňa 14. 08. 2017, 18. 09. 2017, 20. 11. 2017 jednoznačne musel narušiť dobromyseľnosť žalovaných, pretože hneď v prvom liste zo dňa 14. 08. 2017 právny zástupca C. W. predložil žalovanému 1. nielen pozemkovoknižnú vložku číslo XXXX, ale aj notárske zápisnice, komunikáciu U. W. s príspevkovou organizáciou Agrokomplex, pričom v liste sa spomína aj geometrický plán číslo 696/2016, ktorý už bol žalovanému zaslaný. V odpovedi žalovaného 1. zo dňa 18. 09. 2017 sám žalovaný 1. identifikoval akých nehnuteľností sa týka mimosúdna dohoda, keďže sám uvádza, že ide o nehnuteľnosti po nebohom U. W. nachádzajúce sa v katastrálnom území R., vedené na LV číslo XXXX. V poslednom liste zo dňa 20. 11. 2017 - doplnenie návrhu mimosúdnej dohody, je už výslovne poukazované aj na sporné parcely.

2.6. Odvolací súd je názoru, že v danom prípade sa na strane žalovaných nejedná o dobromyseľných nadobúdateľov a v prípade žalobcov nejde o nedbalých vlastníkov. Nemožno akceptovať stav, že po získaní vlastníckeho práva štátu k predmetným nehnuteľnostiam v období predchádzajúceho režimu nezákonným spôsobom by sa tento stav vlastne legalizoval len na základe žalovaným tvrdenej dobromyseľnosti, keď zo všetkých v konaní preukázaných okolností vyplýva, že žalovaní nemohli predmetné nehnuteľnosti nadobudnúť na základe dobromyseľného vydržania.

2.7. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania strán sporu odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a žalobcom 1. až 3., ktorí mali v odvolacom konaní plný úspech, priznal proti žalovanému 1. a žalovanému 2. nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalovaný 2. nebol v odvolacom konaní úspešný, keďže jeho odvolanie bolo považované za nedôvodné. Rovnako aj žalovaný 1. v odvolacom konaní úspešný nebol, pretože jeho odvolanie bolo odmietnuté.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 2. (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP a tiež že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

3.1. Dovolateľ napáda A: Nesprávne právne posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na podanej žalobe. Je názoru, že existencia vlastníckeho práva žalovaného 2. k sporným pozemkom bráni prejednaniu sporných pozemkov v dedičskom konaní po poručiteľovi žalobcov, a teda aj samotnému určení, že sporné pozemky patria do dedičstva po poručiteľovi žalobcov. V prípade, ak po smrti poručiteľa nadobudla sporné pozemky iná osoba (v tomto prípade žalovaný 2.), nie je daný naliehavý právny záujem na určení, že sporné pozemky boli v čase smrti poručiteľa žalobcov v jeho vlastníctve. Pritom vlastnícke právo k sporným pozemkom nadobudol žalovaný 2., ktorý je ako ich vlastník evidovaný v katastri nehnuteľností. Určovací žaloba tu nie je nástrojom prevencie a nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcov, ale k jej narušeniu na strane terajšieho vlastníka veci. Samotné určenie vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti je v danom prípade bez významu a takéto určenie vzhľadom na skutočnosť, že ako vlastník sporných nehnuteľností je evidovaný žalovaný 2., nesmeruje k nastoleniu právnej istoty medzi stranami sporu, ale naopak, povedie k vzniku ďalších sporov ohľadne vlastníckeho práva k sporným pozemkom. Reštitučné zákony dali pôvodným vlastníkom možnosť domáhať sa navrátenia vlastníckeho práva, ktoré bolo štátom odobraté. Žalobcovia mali možnosť žiadať o vydanie veci podľa reštitučných predpisov, avšak toto právo v prekluzívnej lehote nevyužili. S ohľadom na skutočnosti prezentované v konaní je zrejmé, že sporné

pozemky boli vyvlastnené. V čase výstavby areálu výstaviska sa uplatňovali zákon č. 87/1958 o stavebnom poriadku a vyhláška č. 144/1959, ktorá vo svojom § 24 ods. 2 uvádzala, že k výstavbe bolo potrebné predložiť doklad o práve k pozemku alebo že bolo požiadané o vyvlastnenie. Žalovaný resp. jeho právny predchodca tak nemohol vykonávať výstavbu bez práva k pozemku. Doklady o vyvlastnení sa síce nepodarilo dohľadať, žalovaný 2. je však toho názoru, že dôkazy o vyvlastnení (a teda existencii reštitučného dôvodu) mali predložiť žalobcovia, pričom nie je akceptovateľné, aby márnym uplynutím prekluzívnej lehoty na uplatnenie reštitučného nároku došlo k obráteniu dôkazného bremena tak, že existenciu vyvlastnenia alebo iného reštitučného dôvodu, majú v súdnom konaní preukazovať žalovaní. Poukázal, že reštitučné predpisy uznávajú za reštitučný dôvod aj prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, t. j. žalobcovia si mohli uplatniť svoj nárok v reštitučnom konaní aj v prípade, ak vo vzťahu k sporným pozemkom nebolo vydané rozhodnutie o vyvlastnení. Ešte v r. 1971 poručiteľ žalobcov živo komunikoval s právnym predchodcom žalovaného, pričom s ohľadom na bežný chod vecí možno predpokladať, že otázka pozemkov bola predmetom rozhovorov v rodine. Napriek tomu v r. 1978 nedošlo k prededaniu pozemkov a poručiteľ žalobcov ani vo vlastnom závete sporné pozemky neriešil, čo len potvrdzuje, že poručiteľ žalobcov už v čase jeho smrti nebol vlastníkom sporných pozemkov. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa v otázke postavenia reštitučných predpisov ustálila v tom smere, že tieto sú k všeobecným predpisom, akým je najmä Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), vo vzťahu špeciality (pozri aj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/130/2007 z 25. februára 2009, sp. zn. 5MCdo/4/2009 z 24. februára 2010, sp. zn. 4Cdo/300/2008 z 27. októbra 2010). To znamená, že tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú. Ak sa možno domáhať ochrany práva postupom podľa reštitučného predpisu ako špeciálneho, teda ak je daný reštitučný nárok, nemožno uplatniť nárok na ochranu vlastníctva podľa všeobecných právnych predpisov. Oprávnená osoba, prípadne jej právny nástupca sa preto nemôže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, najmä podľa § 126 ods. 1 OZ, a to ani formou určenia vlastníckeho práva, či už svojho alebo svojho predchodcu ku dňu jeho smrti podľa § 80 O. s. p. Reštitučné predpisy vychádzali z domnienky, že vec prešla v rozhodnom období na štát, a to aj v prípadoch jej prevzatia bez právneho dôvodu, pričom oprávnené osoby, ktoré si uplatnili nárok podľa týchto predpisov, sa stali vlastníkami vecí až jej vydaním. Bez ohľadu na to, akým spôsobom prešla vec na štát, len v prípadoch, ktoré sú v reštitučných predpisoch výslovne ustanovené za splnenia aj ďalších v nich uvedených podmienok, bol daný dôvod na vrátenie veci. Tým bola súčasne vylúčená možnosť uplatniť toto právo inak, teda podľa všeobecných predpisov, pretože reštitučná úprava je vo vzťahu k všeobecným predpisom úpravou špeciálnou.“ (rozsudok NS SR z 28. 06. 2017, sp. zn. 3Cdo/115/2016). Odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď dospel k záveru, že neuplatnenie nároku podľa reštitučných predpisov nebráni uplatneniu nároku podľa všeobecných predpisov občianskeho práva. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia nasledujúcich právnych otázok, pri riešení ktorých sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu:

3.2. ? „či je daný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti za situácie, keď po smrti poručiteľa žalobcov bolo vlastnícke právo k sporným pozemkom zaevidované v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP - odklon odvolacieho súdu od rozsudku NS SR z 25. 02. 2009, sp. zn. 4Cdo/130/2007);

3.3. ? „či v prípade, ak si žalobcovia neuplatnili reštitučný nárok na základe reštitučných predpisov, môžu si tento nárok uplatniť podľa všeobecných predpisov občianskeho práva“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP - odklon odvolacieho súdu od rozsudku NS SR z 28. 06. 2017, sp. zn. 3Cdo/115/2016).

4. Dovolateľ ďalej napáda B: Napádané rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení, že poručiteľ žalobcov bol v čase jeho smrti vlastníkom sporných pozemkov, a v nesprávnom právnom posúdení dôkazného bremena strán sporu. Je názoru, že súdy vlastníctvo poručiteľa žalobcov založili na jedinej listine - výpise z PKV č. XXXX, a to napriek tomu, že vierohodnosť posledného zápisu v PKV č. XXXX spochybnili nielen žalovaní, ale aj samotní žalobcovia. Podľa názoru žalovaného 2. žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno, že posledný zápis v PKV č. XXXX odráža skutočný stav vecí v čase smrti poručiteľa žalobcov a že poručiteľ žalobcov bol v čase jeho smrti vlastníkom sporných pozemkov, pričom odvolací súd nesprávne posúdil dôkazné bremeno žalobcov, resp. nesprávne posúdil rozloženie

dôkazného bremena strán sporu. Odvolací súd v napádanom rozhodnutí nereflektoval, že bolo povinnosťou žalobcov preukázať bez akýchkoľvek pochybností, že poručiteľ bol v čase svojej smrti vlastníkom sporných nehnuteľností. Zápisy v PKV č. XXXX nijako nepreukazujú tú skutočnosť, že poručiteľ žalobcov bol vlastníkom sporných pozemkov v čase svojej smrti, ale preukazujú stav veci iba k okamihu posledného zápisu v PKV, t. j. v roku 1960, príp. do konca doby, počas ktorej sa zmeny vlastníckeho práva zapisovali do PKV, t. j. do roku 1964. Preukázanie, že poručiteľ bol vlastníkom sporných pozemkov v roku 1960 (alebo hoci aj v roku 1964), je pritom bez relevancie. Ak aj poručiteľ žalobcov bol vlastníkom sporných pozemkov v roku 1960 (príp. aj v roku 1964), nebol ním (resp. žalobcovia nepreukázali, že ním bol) aj v čase jeho smrti. Bolo povinnosťou žalobcov predložiť takú relevantnú listinu, ktorá by bez akýchkoľvek pochybností preukazovala, aká konkrétna časť pozemkov evidovaných naposledy v PKV č. XXXX patrila poručiteľovi v čase jeho smrti. V tomto smere neobstojí súdmi prevzaté tvrdenie žalobcov, že predmetom konania nie je celý rozsah pozemkov evidovaných v PKV č. XXXX. Bremeo tvrdenia je neoddeliteľne spojené s dôkazným bremenom. V dôsledku nesplnenia povinnosti žalobcov predložiť dôkazy na preukázanie tvrdenia, že poručiteľ žalobcov bol v čase jeho smrti vlastníkom sporných pozemkov, zároveň nikdy neprešlo dôkazné bremeo na žalovaného 2. Žalovaný 2. nebol povinný vyvracať skutočnosť (existenciu vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k sporným pozemkom v čase 14 smrti poručiteľa), ktorú žalobcovia iba tvrdili, ale žiadnym spôsobom nepreukazovali (keďže v tomto smere predložili iba PKV č. XXXX, vo vzťahu ku ktorej sami priznali, že v čase smrti poručiteľa už poručiteľ nebol vlastníkom nehnuteľností v rozsahu uvedenom v tejto PKV). Súd vo vzťahu k otázke rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov v čase jeho smrti nesprávne preniesol dôkazné bremeo na žalovaných. Žalobcovia teda sice splnili svoju povinnosť tvrdenia vo vzťahu ku skutočnosti, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom sporných pozemkov oddelených od parciel evidovaných v PKV č. XXXX ako parcely č. XXXX, XXXX a XXXX/X, avšak nespĺnili si neoddeliteľnú dôkaznú povinnosť, keďže nepredložili žiaden dôkaz preukazujúci, že práve sporné pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, boli v čase smrti poručiteľa v jeho vlastníctve. V dôsledku nesplnenia predmetnej dôkaznej povinnosti zároveň nikdy neprešlo dôkazné bremeo na žalovaného 2. Žalovaný v konaní predložil celý rad dôkazov preukazujúcich, že poručiteľ pred svojou smrťou postupne strácal vlastnícke právo k pozemkom evidovaným v PKV č. XXXX a že po vykonaní posledného zápisu v PKV č. XXXX dochádzalo k takému nakladaniu s predmetnými parcelami č. XXXX, XXXX a XXXX/X, ktorého výsledkom bolo, že poručiteľovi ostalo zachované vlastnícke právo k dotknutým pozemkom iba v časti parcely č. XXXX o výmere 71 m² a v časti parcely č. XXXX/X 16 o výmere 139 m², pričom tieto zostatkové časti predmetných parciel už boli prejednané v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 28D 208/2009. Neobstojí argumentácia odvolacieho súdu, že žiadna z predložených listín nepreukazuje, že poručiteľ stratil vlastnícke právo práve k sporným pozemkom. Žalovaný 2. predmetnými listinami nepreukazoval nadobudnutie sporných nehnuteľností (keďže takúto dôkaznú povinnosť v predmetnom type súdneho konania ani nemal), ale preukázal, že poručiteľ žalovaných po vykonaní posledného zápisu v PKV č. XXXX postupne strácal vlastnícke právo k jednotlivým častiam parciel č. XXXX, XXXX a XXXX/X, a teda že PKV č. XXXX nie je dôkazom o rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov v čase jeho smrti. Nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu spočíva aj v neaplikovaní zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností, na základe ktorého došlo k ukončeniu vykonávania zápisov v pozemkových a železničných knihách. Odvolací súd v napádanom rozhodnutí vychádzal z posledného zápisu v PKV č. XXXX vykonaného v roku 1960 a zo skutočnosti, že po tomto zápise nebol v PKV č. XXXX vykonaný žiaden záznam, na základe ktorého by došlo k výmazu vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov. Odvolací súd pritom opomenul, že s ohľadom na prijatie zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností, na základe ktorého došlo k ukončeniu vykonávania zápisov v pozemkových a železničných knihách, žalovaným zdokladované ani iné nakladanie s predmetnými parcelami č. XXXX, XXXX a XXXX/X objektívne nemohlo byť v PKV č. XXXX zaevidované. Neobstojí ani tvrdenie odvolacieho súdu, že „najpodstatnejšou skutočnosťou svedčiacou o rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti je, že práve PKV číslo XXXX bola príspevkovou organizáciou Agrokomplex použitá ako podklad o vlastníckom práve k daným nehnuteľnostiam slúžiaci na vypracovanie notárskych zápisníc v rokoch 1998 až 2000. Odvolací súd na jednej strane posúdil vydržanie sporných nehnuteľností Príspevkovou organizáciou ako neplatné, na druhej strane práve použitím PKV č. XXXX pri predmetnom vydržaní argumentuje v prospech žalobcov. Nie je pritom zrejmé, prečo by v situácii, keď bolo zo strany odvolacieho súdu ustálené, že

Príspevková organizácia postupovala pri vydržaní nesprávne, malo byť práve použitie PKV č. XXXX to jediné správne v postupe Príspevkovej organizácie. Žalovaný 2. nebol na predmetných úkonoch Príspevkovej organizácie účastný a nevie sa vyjadriť, prečo Príspevková organizácia postupovala týmto spôsobom, s ohľadom na vykonané dokazovanie zahŕňajúce vlastné vyjadrenia žalobcov je však nepochybné, že zápisy v PKV č. XXXX už v rokoch 1998-2000 vôbec nezodpovedali skutočnému stavu vecí, a teda že odvolanie sa na PKV č. XXXX v predmetných notárskych zápisniciach bolo nesprávne. Dovolateľ je názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia nasledujúcich právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, resp. pri riešení ktorých sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu:

4.1. ? „či záver o existencii vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti možno založiť na znení zápisu v PKV, ktorého vierohodnosť bola spochybnená nielen listinnými dôkazmi predloženými žalovaným, ale tiež vlastným vyjadrením žalobcov, z ktorého vyplýva, že poručiteľ žalobcov už v čase jeho smrti nebol vlastníkom sporných nehnuteľností vo výmere vyplývajúcej z predmetného zápisu“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

4.2. ? „či v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, dôkazné bremeno v otázke existencie vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti zaťažuje žalobcov, ktorí sú povinní preukázať existenciu tohto vlastníckeho práva bez akýchkoľvek pochybností“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP - odklon odvolacieho súdu od uznesenia Najvyššieho súdu SR z 24. 06. 2010, sp. zn. 5Obo/52/2010);

4.3. ? „či dôkazné bremeno v otázke existencie vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti prešlo na žalovaného za situácie, keď žalobcovia na jednej strane sami spochybnili, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom nehnuteľností vo výmere vyplývajúcej z posledného zápisu v PKV, na druhej strane nepredložili žiaden dôkaz, ktorým by preukazovali, že poručiteľ bol v čase jeho smrti naďalej vlastníkom práve tej časti nehnuteľností vyplývajúcich z posledného zápisu v PKV, ktorá je predmetom súdneho sporu“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

4.4. ? „či v situácii, keď z tvrdení samotných dedičov poručiteľa vyplýva, že poručiteľ už v čase jeho smrti nebol vlastníkom nehnuteľností v celom rozsahu vyplývajúcom z posledného zápisu v PKV, je súd oprávnený na toto vlastné vyjadrenie dedičov poručiteľa neprihliadnuť a v priamom rozpore s týmto vyjadrením vychádzať z predpokladu, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom nehnuteľností v celom rozsahu vyplývajúcom z posledného zápisu v PKV“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

4.5. ? „či v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, v ktorom žalobcovia opierajú svoj nárok o znenie posledného zápisu v PKV, postačuje na záver, že predmetný zápis nie je dôkazom o rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti, ak žalovaný preukáže, že poručiteľ po vykonaní predmetného zápisu stratil vlastnícke právo ku ktorejkoľvek časti nehnuteľností vyplývajúcich z predmetného zápisu, alebo sa vyžaduje, aby žalovaný preukázal, že poručiteľ po vykonaní predmetného zápisu stratil vlastnícke právo práve k tým pozemkom, ktoré sú predmetom súdneho sporu“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

4.6. ? „či zápis v PKV vykonaný v roku 1960 možno považovať za nesporný dôkaz o existencii vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti v roku XXXX za situácie, keď prijatím zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností došlo v roku 1964 k ukončeniu vykonávania zápisov v pozemkových a železničných knihách“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

4.7. ? „či pri posudzovaní obsahu vlastníckeho práva poručiteľa k okamihu jeho smrti možno vychádzať z obsahu právnych úkonov (v tomto prípade notárskych zápisníc), na ktorých nebola účastná žiadna zo sporových strán a ktoré súd posúdil ako neplatné“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

5. Dovolateľ ďalej napáda C: Napádané rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení, že žalovaný 2. nevydržal vlastnícke právo k sporným pozemkom a v nesprávnom právnom posúdení, že žalovaný 2. nebol dobromyseľný, resp. že jeho dobromyseľnosť bola najneskôr v roku 2017 narušená.

5.1. Žalovaný 2. v konaní argumentoval, že aj v prípade, ak by súd dospel k záveru, že žalovaný 2. nenadobudol vlastnícke právo k sporným pozemkom derivatívnym spôsobom ex lege na základe § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoRPVS“) a v dôsledku zrušenia Príspevkovej organizácie, nadobudol ho originárnym spôsobom - vydržaním, a to najneskôr dňa 01. 01. 2018. Jedným zo spôsobov nadobudnutia vlastníckeho práva k veci je nadobudnutie priamo zo zákona. O takýto prípad ide aj v prípade zrušenia príspevkovej organizácie v zmysle druhej vety § 21 ods. 13 ZoRPVS, kedy všetky práva zrušenej príspevkovej organizácie prechádzajú bez ďalšieho na zriaďovateľa. Podľa § 21 ods. 13 ZoRPVS ak k zániku rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie dochádza rozdelením, zlúčením alebo splynutím, zriaďovateľ určí v rozhodnutí termín, vecné a finančné vymedzenie majetku vrátane súvisiacich práv a záväzkov, ktoré prechádzajú na právneho nástupcu, ktorým môže byť len rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia. Ak rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom bezprostredne nasledujúcim po dni zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanoví inak. Pokiaľ ide o splnenie podmienky oprávnenosti držby, žalovaný 2. sa dôvodne domnieval o existencii svojho práva k sporným pozemkom, keďže: (i) nastala právna skutočnosť predpokladaná v druhej vete § 21 ods. 13 ZoRPVS, (ii) Príspevková organizácia bola v čase jej zrušenia evidovaná v katastri nehnuteľností ako vlastníč sporných pozemkov, a to na základe právnych titulov (notárskych zápisníc o vydržaní a kúpnej zmluvy), ktorých platnosť nebola v priebehu vydržacej doby nijako spochybnená, (iii) vlastnícke právo k sporným pozemkom si voči žalovanému 2. žiadna iná osoba neuplatňovala až do roku 2019, kedy žalobcovia podali žalobu, na podklade ktorej je vedené toto konanie. Žalovaný 2. sa dôvodne domnieval o existencii svojho nadobúdacieho titulu k sporným pozemkom (nadobudnutie ex lege v zmysle druhej vety § 21 ods. 13 ZoRPVS), t. j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vlastnícke právo k sporným pozemkom patrí, a teda bol držiteľom oprávneným. Dobromyseľnosť, ako kategória patriaca do vnútornej sféry držiteľa, môže byť v praxi subjektívne držiteľom vyvodzovaná z najrozmanitejších skutkových okolností (právne relevantných, ale aj irelevantných). Posúdenie, či držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, nemôže ale vychádzať iba zo subjektívnych predstáv držiteľa. Žalovaný 2. nemal a ani nemohol mať pochybnosti o oprávnenosti svojej držby, keďže sa dôvodne domnieval, s ohľadom na evidenciu vlastníckeho práva k sporným pozemkom v prospech Príspevkovej organizácie v katastri nehnuteľností na základe nespochybnených právnych titulov, že naňho priamo zo zákona prešlo vlastnícke právo k sporným pozemkom z Príspevkovej organizácie, a to dňom uvedeným v druhej vete § 21 ods. 13 ZoRPVS, t. j. že sporné pozemky nadobudol ex lege. Oprávnená držba žalovaného 2. existovala po celú vydržaciú dobu stanovenú platnou právnou úpravou, a to najneskôr od 01. 01. 2008, kedy sporné pozemky v dôsledku zrušenia Príspevkovej organizácie ex lege prešli do vlastníctva žalovaného 2. Vydržacia doba pritom uplynula žalovanému 2. aj bez započítania doby, po ktorú mal sporné pozemky v držbe ich predchádzajúci vlastníč (Príspevková organizácia), a teda je bez relevancie, či Príspevková organizácia bola oprávneným držiteľom sporných pozemkov.

5.2. Dovolateľ je názoru, že odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru, že obsah listov zo dňa 14. 08. 2017, 18. 09. 2017 a 20. 11. 2017 bol spôsobilý narušiť dobromyseľnosť žalovaných. Uviedol, že súd je viazaný skutkovými tvrdeniami žalobcov, pričom žalobcovia v konaní s poukazom na predmetnú korešpondenciu spochybnili výlučne dobromyseľnosť držby žalovaného 1. (a to aj po tom, čo bolo zo strany žalovaných opakovane poukázané na to, že v zmysle platnej právnej úpravy je vlastníkom sporných nehnuteľností žalovaný 2.), nie však dobromyseľnosť držby žalovaného 2. Súd nebol oprávnený svojvoľne preskúmať otázku dobromyseľnosti držby žalovaného 2. s poukazom na dôkazy, ktorými žalobcovia spochybňovali dobromyseľnosť držby žalovaného 1., nie dobromyseľnosť držby žalovaného 2. Súd takýmto spôsobom porušil prejednávaci a dispozičný princíp, ktorými je civilné sporové konanie ovládané. Keďže odvolací súd v napádanom rozhodnutí spochybnil oprávnenosť držby žalovaného 2. na základe tvrdení a dôkazov prezentovaných žalobcami výlučne vo vzťahu k žalovanému 1., porušil tým minimálne prejednávaci a dispozičný princíp a kontradiktornosť konania, pričom táto vada mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zároveň uviedol, že obsah predmetných listov objektívne nebol spôsobilý narušiť dobromyseľnosť žalovaného 2. Odvolací súd sa ďalej dopustil

nesprávneho právneho posúdenia, keď žalobcami predložený list zo dňa 20. 11. 2017, ktorého prílohou mal byť geometrický plán č. 696/2016, považoval za pôsobiaci voči žalovanému 2. napriek tomu, že tento list nebol žalovanému 2. nikdy doručený, čím sa odvolací súd zároveň odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Odvolací súd sa rovnako ako súd prvej inštancie uspokojil s tým, že žalobcovia predložili podací lístok zo dňa 21. 11. 2017, a to napriek tomu, že žalovaný v konaní opakovane poprel doručenie predmetnej zásielky. Podací lístok však preukazuje iba podanie zásielky na poštovú prepravu, nie však doručenie zásielky žalovanému. Ak teda odvolací súd na základe podacieho lístka dospel k záveru, že predmetný list bol spôsobilý narušiť dobromyseľnosť žalovaného 2., celkom zrejme vychádzal z predpokladu, že predmetný jednostranný právny úkon pôsobil voči adresátovi už na základe jeho odoslania adresátovi. Podľa názoru žalovaného 2. sa odvolací súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď na vec neaplikoval § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v pochybnostiach o oprávnenosti držby žalovaného 2. nerozhodol v prospech žalovaného 2., čím sa zároveň odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, resp. pri riešení ktorých sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu:

5.3. ? „či pri posudzovaní splnenia podmienok vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti prípadná absencia dobromyseľnosti príspevkovej organizácie, ktorá v čase jej zrušenia bola evidovaná v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľnosti, bráni vzniku dobromyseľnosti vydržateľa, ktorým je Slovenská republika a na ktorého ex lege (na základe § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) prešli všetky práva zrušenej príspevkovej organizácie“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

5.4. ? „či je súd oprávnený preskúmať otázku dobromyseľnosti držby žalovaného (v tomto prípade žalovaného 2) v situácii, keď žalobcovia spochybnili výlučne dobromyseľnosť držby iného žalovaného (v tomto prípade žalovaného 1.)“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

5.5. ? „či dobromyseľnosť vydržateľa naruša (môže narušať) taký jednostranný právny úkon (list domnelého vlastníka adresovaný vydržiteľovi, v ktorom absentuje informácia o spochybnení vlastníckeho práva vydržateľa a v ktorom nie sú identifikované konkrétne nehnuteľnosti, ktorých by sa mala spornosť vlastníckeho práva týkať, ani nie je uvedené, čím by mala byť spornosť vlastníckeho práva založená, a ku ktorému sú pripojené rôzne listiny (napr. PKV) bez akéhokoľvek popisu, čo má z týchto listín pre vydržateľa vyplývať, a to za situácie, keď samotný domnelý vlastník bol v čase realizácie predmetného právneho úkonu preukázateľne (vzhľadom na neskoršie rozporné tvrdenia o výmere sporných pozemkov - 56 991 m² vs. 30 249 m²) neistý v tom, ktorých nehnuteľností by sa mala spornosť vlastníckeho práva týkať“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);

5.6. ? „či adresovaný jednostranný právny úkon možno považovať za pôsobiaci voči adresátovi len na základe jeho odoslania adresátovi (na základe podania zásielky na poštovú prepravu)“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP - odklon odvolacieho súdu od uznesenia Najvyššieho súdu SR z 28. 01. 2011, sp. zn. 5Cdo/129/2010, a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. 12. 2020, sp. zn. 5Cdo/36/2020);

5.7. ? „či v pochybnostiach o oprávnenosti držby zaťažuje dôkazné bremeno vydržateľa alebo toho, kto namieta oprávnenosť držby“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP - odklon odvolacieho súdu od rozsudku Najvyššieho súdu SR z 25. 02. 2021, sp. zn. 5Cdo/64/2018, a rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. 06. 2008, sp. zn. 5Cdo/149/2007.

6. Dovolať je tiež názoru, že odvolací súd napádané rozhodnutie riadne neodôvodnil, čím nielenže zasiahol do základného práva žalovaného 2. na spravodlivý súdny proces garantovaného článkom 46 ods. 1 Ústavy SR, ale zároveň tým založil vo vzťahu k napádanému rozhodnutiu dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa v odôvodnení napádaného rozhodnutia nevysporiadal s tvrdeniami žalovaného 2.:

? neexistencia naliehavého právneho záujmu žalobcov na podanej žalobe s ohľadom na to, že žaloba

nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcov;

? nevierohodnosť údajov PKV č. XXXX s ohľadom na vlastné vyjadrenie žalobcov; nepreukázanie, ktorej časti pozemkov evidovaných v PKV č. XXXX bol porúčiteľ v čase jeho smrti vlastníkom;

? nedoručenie právneho úkonu údajne spôsobilého narušiť dobromyseľnosť držby (listu zo dňa 20. 11. 2017) žalovanému 2.

7. Žalovaný 2. tiež predložil návrh na odklad právoplatnosti napádaného rozhodnutia, a to z dôvodu hroziacej závažnej ujmy a vážneho nenapraviteľného následku v zmysle § 444 ods. 2 CSP. Je názoru, že pre žalovaného 2. by ujma spôsobená neodložením právoplatnosti napádaného rozhodnutia bola podstatne vyššia, keďže by s vysokou pravdepodobnosťou došlo k finančnej destabilizácii žalovaného 1. a k ochromeniu podnikateľskej a verejnoprospešnej činnosti žalovaného 1. ako štátneho podniku. Naproti tomu poskytnutie predbežnej ochrany žalovanému 2. významne nezasahuje do práv žalobcov, odloženie právoplatnosti napádaného rozhodnutia spĺňa kritériá testu primeranosti pre takéto poskytnutie predbežnej ochrany.

8. Vzhľadom na uvedené dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky I. zmenil I. a III. výrok napádaného rozhodnutia tak, že žalobu voči žalovanému 2. zamietne a prizná žalovanému 2. náhradu trov prvoinštančného konania a náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, ktorú sú povinní zaplatiť žalobcovia spoločne a nerozdielne; II. prizná žalovanému 2. náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, ktorú sú povinní zaplatiť žalobcovia spoločne a nerozdielne. Pre prípad, ak dovolací súd nepristúpi k zmene napádaného rozhodnutia, navrhol, aby napádané rozhodnutie aj prvoinštančné rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Žalobcovia sa k podanému dovolaniu podrobne vyjadrili a navrhli, dovolanie odmietnuť pre jeho neprípustnosť podľa § 447 písm. c) CSP, prípadne zamietnuť ako nedôvodné podľa § 448 CSP.

10. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu (žalovaný 2.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal obsah spisu a dospel k záveru, že je potrebné dovolanie odmietnuť.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

13. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v

tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

16. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

17. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

20. Žalovaný 2. prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP. Poukázal na skutočnosť, že odvolací súd sa v odôvodnení napádaného rozhodnutia a) nevysporiadal s tvrdeniami žalovaného 2. o neexistencii naliehavého právneho záujmu žalobcov na podanej žalobe s ohľadom na to, že žaloba nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcov, b) nevierohodnosť údajov PKV č. XXXX s ohľadom na vlastné vyjadrenie žalobcov., nepreukázanie, v ktorej časti pozemkov evidovaných v PKV č. XXXX bol poručiteľ v čase jeho smrti vlastníkom, c) nedoručenie právneho úkonu údajne spôsobilého narušiť dobromyseľnosť držby (listu zo dňa 20. 11. 2017) žalovanému v 2. rade.

21. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že z obsahu spisu a rozhodnutí oboch nižších súdov nevyplýva existencia procesnej vady, ktorú by bolo možné subsumovať pod ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Rozhodnutia súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu spĺňajú požiadavky na riadne a zrozumiteľné odôvodnenie a nevykazujú znaky arbitrárnosti či nepreskúmateľnosti.

21.1. Súd prvej inštancie v rozsudku podrobne rekapituloval skutkový stav, ako aj dôkaznú situáciu. Najskôr sa zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu, keďže v prípade podanej žaloby sa jedná o

určovaniu žalobu a v bode 12. rozsudku svoje rozhodnutie podrobne odôvodnil. V bode 19. rozsudku sa okresný súd podrobne venoval prečo vychádzal z listinného dôkazu PKV č. XXXX z ktorého vyplývalo, že v roku 1960 bol ako vlastník pozemkov evidovaný U. W., dôkazy o vyvlastnení pozemkov predložené neboli, pozemky predané neboli, a pokiaľ by neexistovali sporné notárske zápisnice o vydržaní, došlo by k prededeniu majetku po poručiťovi U. W. v rámci dedičského konania a notár by vychádzal prvotne z pôvodnej PKV č. XXXX. Nedôvodná je aj námietka žalovaného 2. že odvolací súd sa v odôvodnení napádaného rozhodnutia nevysporiadal s tvrdeniami žalovaného 2. o nedoručenie právneho úkonu údajne spôsobilého narušiť dobromyseľnosť držby (listu zo dňa 20. 11. 2017) žalovanému v 2. rade, pretože na konci odseku 20. okresný súd okrem iného uviedol, že o odoslaní listov svedčia predložené podacie lístky zo dňa 14. 08. 2017 a 21. 11. 2017 a predložená bola aj urgencia zo dňa 24. 08.2018 opatrená pečiatkou žalovaného 1. ktorá odkazuje a potvrdzuje predchádzajúce listy zo dňa 22. 05.2017, 14. 08.2017, 20. 11. 2017. Na uvedených skutočnostiach nič nemení fakt, že listy boli adresované len žalovanému 1. neboli adresované priamo aj žalovanému 2., pretože žalovaný 1. je správcom majetku, ktorý je vo vlastníctve žalovaného 2.

21.2. Na skutkové a právne závery súdu prvej inštancie nadviazal aj krajský súd, ktorý v napadnutom rozhodnutí jasne identifikoval sporné otázky, vykonal ich samostatné právne posúdenie a vysvetlil, na základe akých dôkazov a právnych úvah dospel k záveru o dôvodnosti žaloby. Odvolací súd rekapituloval rozhodujúce skutkové okolnosti sporu a zhodnotil ich v logických súvislostiach, pričom podrobne reagoval na všetky odvolacie námietky žalovaného 2., žalovaného 1. aj intervenienta. Odvolací súd zároveň rozumne vyvrátil námietky žalovaného 2. týkajúce sa posúdenia naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení s vysloveným názorom, prečo sa žalobcovia mohli svojho nároku domáhať určovacou žalobou, v bode 21. rozsudku odvolací súd vyargumentoval prečo neboli splnené podmienky vydržania, prečo žalovanému 2. nezačala plynúť nová vydržacia doba (bod 23.), a prečo nemôže vziať do úvahy namietanú zásadu žalovaným 2. „právo patrí bdelým“. V nadväznosti na to odvolací súd jednoznačne identifikoval právne ustanovenie, na základe ktorého bol uplatnený nárok posúdený, a zároveň zrozumiteľne vysvetlil jeho aplikáciu na skutkový stav.

22.3. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že nižšie súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritórne vo veci samej rozhodli. Odvolací súd sa v rámci svojho preskúmania dôsledne vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými a právnymi otázkami, ktoré boli v konaní nastolené, ako aj s konkrétnymi odvolacími námietkami žalovaného. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, z akých dôvodov, na základe akých dôkazov a ktorých právnych úvah dospel k svojmu záveru, pričom jeho hodnotenie skutkového stavu je presvedčivé a podložené logickým myšlienkovým sledom. V spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie, na ktoré v podstatných bodoch nadviazal, tvorí rozhodnutie odvolacieho súdu ucelený, zrozumiteľný a vnútorne konzistentný celok, ktorý spĺňa zákonné požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutí podľa § 393 CSP.

22.4. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

23. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a

právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu nižšími súdmi splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný 2. neopodstatnene namieta, že nižšie súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

25. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 2. vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v uvedenom nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

26. Žalovaný 2. podal dovolanie i podľa § 421 ods. 1 CSP tvrdiac, že odvolací súd nesprávne právne posúdil danú vec. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

26.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26.2. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

26.3. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

26.4. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

26.5. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 písm. a) CSP) alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. b) až c) § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

26.6. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

26.7. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

26.8. Ešte pre úplnosť treba uviesť, čo patrí do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Dovolací súd pritom pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď sp. zn. 1VObd/2/2020, 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017). Pokiaľ sa riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odkloní od právnych záverov prijatých týmito súdmi, nemôže ísť o odklon relevantný v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26.9. Pod pojem ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP teda nemožno zahrnúť rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. Tento záver vyplýva prioritne z toho, že dovolacím súdom je iba Najvyšší súd Slovenskej republiky, teda žiaden iný súd Slovenskej republiky. Sekundárne treba zdôrazniť, že súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako

„pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

26.10. Na druhej strane požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako základný atribút právnej istoty je v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP napĺňaná prostredníctvom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, medzi ktoré sa vzhľadom na potrebu výkladu čl. 2 CSP vo funkčnej jednote s čl. 3 CSP zaradujú okrem najvyššieho súdu aj ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie (pozri II. ÚS 574/2021). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci.

26.11. Pokiaľ teda ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

27. Žalovaný 2. je názoru, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu keď dospel k záveru, že A: neuplatnenie nároku podľa reštitučných predpisov nebráni uplatneniu nároku podľa všeobecných predpisov občianskeho práva a žalobcovia majú naliehavý právny záujem na podanej žalobe.

28. Žalovaný 2. vymedzil právnu otázku od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: „je daný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti za situácie, keď po smrti poručiteľa žalobcov bolo vlastnícke právo k sporným pozemkom zaevidované v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného 2. “

28.1. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodňuje žalovaný 2. poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. 05. 2009 sp. zn. 4Cdo/130/2007. V danej veci najvyšší súd konštatoval, že právny predchodca žalobcov, resp. žalobcovia, vzhľadom na nimi tvrdené skutočnosti, si mohli uplatniť nárok na vydanie veci postupom podľa reštitučných predpisov a preto bola vylúčená možnosť domáhať sa ochrany vlastníckeho práva, ktoré mali nadobudnúť dedením, žalobou o určenie, že označený pozemok patrí do dedičstva po ich predchodcovi, resp. že ich predchodca bol v čase smrti jeho vlastníkom. V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd tiež uviedol, že existencia špeciálnej úpravy v reštitučných predpisoch vylučuje naliehavý právny záujem na určení vlastníctva tam, kde podľa týchto predpisov bolo možné uplatniť nárok na vrátenie veci a nárok uplatnený nebol alebo z nejakých dôvodov takejto požiadavke nebolo vyhovené. Naliehavosť právneho záujmu na určovanom výroku je totiž daná až vtedy, ak je v spore o určenie vlastníckeho práva toto právo preukázané.

29. Žalovaný 2. položil ďalšiu právnu otázku od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: „či v prípade, ak si žalobcovia neuplatnili reštitučný nárok na základe reštitučných predpisov, môžu si tento nárok uplatniť podľa všeobecných predpisov občianskeho práva“

29.1. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodňuje žalovaný 2. poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 06. 2017 sp. zn. 3Cdo/115/2016. V danej veci najvyšší súd uviedol, že s prihliadnutím na právoplatný výsledok súvisiaceho konania, kedy nebolo vyhovené požiadavke C. I. na vydanie veci v zmysle zákona

č. 87/1991 Zb. ako reštitučného predpisu, je potom dôvodné konštatovať, že v novom konaní je vylúčené opätovne úspešne uplatňovať nárok zodpovedajúci reštitučnému právu na vydanie vecí, a to platí aj v prípade, že je subjektom uplatňujúcim takýto nárok právny nástupca C. I. ako pôvodne neúspešného reštituenta. Nie je možné prejudiciálne skúmať možnosť C. I. dosiahnuť vydanie vecí od právnych predchodcov žalobcov, pokiaľ v „špeciálnom“ konaní C. I. úspešný nebol. Preto súd v novom konaní o návrhu žalobcov na určenie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré im boli vydané v rámci reštitúcie - pričom takýto postup nebol dosiaľ spochybnený právoplatným rozhodnutím v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. - musí rešpektovať výsledok súvisiaceho konania a vychádzať z neho v súlade s § 135 O. s. p., keď takýmto výsledkom je záver, že C. I. sa vlastníkom sporných nehnuteľností v rámci procesu reštitúcie nestal. Teda C. I. bol oprávnenou osobou na vydanie nehnuteľností podľa reštitučného zákona, no jeho nárok zostal nevybavený. V špeciálnom reštitučnom konaní neuspel, a preto nemohol výslovne previesť vlastnícke právo na ďalší subjekt. Najvyšší súd potvrdil, že aj keď reštitučné právo nezaniká, nemôže reštituent previesť vlastnícke právo, ktoré sám nemá. Aj keď v danej veci reštitučný nárok nebol predmetom hlavnej žaloby (určenia vlastníckeho práva), zohrával významnú úlohu pri posúdení, či prevod vlastníckeho práva od C. I. bol alebo nebol možný.

29. 2. Žalovaný 2. poukazuje, že v prípade, ak po smrti poručiteľa nadobudla sporné pozemky iná osoba (v tomto prípade žalovaný 2.), nie je daný naliehavý právny záujem na určení, že sporné pozemky patria do dedičstva po poručiteľovi žalobcov. Určením vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti sa právne postavenie žalobcov nijako nemení a nimi požadované určenie pre nich nemôže byť nijako užitočné. Nie je teda daný naliehavý právny záujem na žalobcami požadovanom určení. Odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď dospel k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení v situácii, keď určovací žaloba nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcov, ale len k jej narušeniu na strane žalovaného 2. Odvolací súd sa ďalej nesprávne vysporiadal s námietkou, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže sa nedomáhali vydania sporných pozemkov v reštitučnom konaní. Poukázal, že doklady o vyvlastnení sa síce nepodarilo dohľadať, ale doklady o vyvlastnení - teda o existencii reštitučného dôvodu mali predložiť žalobcovia.

29.3. Dovolací súd je názoru, že v rozhodnutiach, na ktoré žalovaný 2. poukázal, ide o odlišné skutkové základy sporu, ktoré sú na prejednávaniu právnu vec neaplikovateľné. Otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 09. júna 2020 (ZNaU 24/2020), ktorý judikoval, že „(...) Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces.“ Zásada o analógii v skutkovom stave ako nevyhnutného predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe je aplikovateľná aj na aktuálne rozhodovanie dovolacieho súdu. Dovolateľom označené rozhodnutia najvyššieho súdu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávany prípad, nakoľko predmetné rozhodnutia neriešili skutkovo a právne analogickú situáciu, o akú ide v danej veci.

29.4. V súdnej veci súdy oboch inštancií ustálili skutkový stav, že ešte v roku 1998 bol ako vlastník sporných nehnuteľností evidovaný poručiteľ U. W.. Uviedli, že uplatnenie nárokov podľa reštitučných predpisov do roku 1998 by bolo neúspešné pre absenciu odňatia vlastníckeho práva. Podanie žaloby po roku 1998 by bolo zase neúspešné z dôvodu, že odňatie by bolo datované až po období neslobody (po 01. 01. 1990), kedy sa reštitučné predpisy neaplikujú (§ 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z.). Žalobcovia sa mohli preto svojho nároku domáhať určovacou žalobou.

29.5. Dovolací súd dodáva, že odvolací súd správne posúdil prečo sa žalobcovia môžu domáhať svojho nároku určovacou žalobou. Toto určenie je podstatné na to, aby sa následne mohlo rozhodnúť v dedičskom konaní o tom, kto vec zdedí. Žalobcovia sa domáhajú určenia, že určitá vec patrila poručiteľovi ku dňu smrti, čo je predbežná otázka pre správne ukončenie dedičského konania. Aj keď vec po smrti poručiteľa neskôr nadobudla iná osoba, nie je tým vylúčený právny záujem žalobcov, aby súd určil, že poručiteľ bol vlastníkom veci v čase smrti. Bez takéhoto určenia by dedič nemohol úspešne

nadobudnúť právo v rámci dedičského konania a následne uplatňovať ochranu svojho vlastníctva voči tretím osobám. Súdna prax a judikatúra opakovane potvrdzuje, že žaloba o určenie, že určitá vec patrí do dedičstva je prípustná a že žalobca má naliehavý právny záujem, ak je medzi účastníkmi sporné, či poručiteľ vlastnil danú vec ku dňu svojej smrti. Argument žalovaného 2. že kvôli neskoršiemu nadobudnutiu veci inou osobou nie je daný naliehavý právny záujem je nesprávny. Práve existencia takéhoto sporu v danej veci je dôvodom, prečo je žaloba opodstatnená a naliehavý právny záujem preukázaný. Preto argumentácia žalovaného 2. že existencia jeho vlastníckeho práva k sporným pozemkom bráni prejednaniu pozemkov v dedičskom konaní po poručiteľovi žalobcov a teda aj samotnému určeniu, že sporné pozemky patria do dedičstva, je nesprávna.

29.6. Dovolací súd má nad rámec potrebu vyjadriť sa k reštitučným nárokom podľa reštitučných predpisov v danej veci. Žalobcovia si nemohli uplatniť reštitučný nárok podľa reštitučných predpisov, pretože k odňatiu vlastníckeho práva došlo až po 01. 01. 1990. Rozlišujeme dve situácie. 1: ak sa stratilo vlastníctvo pred 01. 01.1990 (v tzv. rozhodnom období), vtedy žalobcovia si uplatňujú reštitučný nárok podľa zákonov č. 87/1991 Zb., 229/1991 Zb., 503/2003 Z. z. Po márnom plynutí lehôt nie je možné nárok vymáhať cez občianskoprávnu žalobu. Právna prax hovorí jasne, lex specialis derogat legi generali - teda reštitučný zákon má prednosť. 2: ak k strate vlastníckeho práva došlo až po 01. 01. 1990, napríklad nezákonným prevodom cez notára, zápisom cudzieho subjektu do katastra bez právneho titulu, administratívnym omylom..., v takom prípade nejde o reštitučný nárok, ale o ochranu vlastníckeho práva podľa občianskeho zákonníka napr. § 123 OZ, § 126 OZ, § 137 CSP, § 80 CSP. V takom prípade je prípustná žaloba o určenie vlastníctva podľa § 80 písm. c) CSP, alebo žalobu o určenie, že vec patrila do dedičstva - § 137 CSP. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 215/2014: „zistenie, že k prevodu vlastníctva došlo až po 01. 01. 1990, zakladá dôvodnosť právnej ochrany podľa všeobecného predpisu - občianskeho zákonníka. Reštitučný zákon sa neuplatní“. Preto ak si žalobcovia neuplatnili reštitučný nárok z objektívneho dôvodu - pretože k strate vlastníctva došlo až po rozhodnom období (teda po 01. 01. 1990), môžu a majú právo domáhať sa vlastníctva podľa všeobecných predpisov občianskeho práva.

30. Žalovaný 2. je názoru, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu keď dospel k záveru, že B: napádané rozhodnutie spočíva v neprávnom právnom posúdení, že poručiteľ žalobcov bol v čase jeho smrti vlastníkom sporných pozemkov a v nesprávnom právnom posúdení dôkazného bremena strán sporu. Položil 7 právnych otázok od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu:

30.1. Prvá položená otázka: „či záver o existencii vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti možno založiť na znení zápisu v PKV, ktorého vierohodnosť bola spochybnená nielen listinnými dôkazmi predloženými žalovaným, ale tiež vlastným vyjadrením žalobcov, z ktorého vyplýva, že poručiteľ žalobcov už v čase jeho smrti nebol vlastníkom sporných nehnuteľností vo výmere vyplývajúcej z predmetného zápisu (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“;

30.2. Druhá položená otázka: „či v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, dôkazné bremeno v otázke existencie vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti zaťažuje žalobcov, ktorí sú povinní preukázať existenciu tohto vlastníckeho práva bez akýchkoľvek pochybností (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP - odklon odvolacieho súdu od uznesenia Najvyššieho súdu SR z 24.06.2010, sp. zn. 5Obo/52/2010)“;

30.3. Tretia položená otázka: „či dôkazné bremeno v otázke existencie vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti prešlo na žalovaného za situácie, keď žalobcovia na jednej strane sami spochybnili, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom nehnuteľností vo výmere vyplývajúcej z posledného zápisu v PKV, na druhej strane nepredložili žiaden dôkaz, ktorým by preukazovali, že poručiteľ bol v čase jeho smrti naďalej vlastníkom práve tej časti nehnuteľností vyplývajúcich z posledného zápisu v PKV, ktorá je predmetom súdneho sporu (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“;

30.4. Štvrtá položená otázka: „či v situácii, keď z tvrdení samotných dedičov poručiteľa vyplýva, že poručiteľ už v čase jeho smrti nebol vlastníkom nehnuteľností v celom rozsahu vyplývajúcom z

posledného zápisu v PKV, je súd oprávnený na toto vlastné vyjadrenie dedičov poručiteľa neprihliadnuť a v priamom rozpore s týmto vyjadrením vychádzať z predpokladu, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom nehnuteľností v celom rozsahu vyplývajúcom z posledného zápisu v PKV (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“;

30.5. Piata položená otázka: „či v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, v ktorom žalobcovia opierajú svoj nárok o znenie posledného zápisu v PKV, postačuje na záver, že predmetný zápis nie je dôkazom o rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti, ak žalovaný preukáže, že poručiteľ po vykonaní predmetného zápisu stratil vlastnícke právo ku ktorejkoľvek časti nehnuteľností vyplývajúcich z predmetného zápisu, alebo sa vyžaduje, aby žalovaný preukázal, že poručiteľ po vykonaní predmetného zápisu stratil vlastnícke právo práve k tým pozemkom, ktoré sú predmetom súdneho sporu (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“.

30.6. Šiesta položená otázka: „či zápis v PKV vykonaný v roku 1960 možno považovať za nesporný dôkaz o existencii vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti v roku XXXX za situácie, keď prijatím zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností došlo v roku 1964 k ukončeniu vykonávania zápisov v pozemkových a železničných knihách (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“;

30.7. Siedma položená otázka: „či pri posudzovaní obsahu vlastníckeho práva poručiteľa k okamihu jeho smrti možno vychádzať z obsahu právnych úkonov (v tomto prípade notárskych zápisníc), na ktorých nebola účastná žiadna zo sporových strán a ktoré súd posúdil ako neplatné (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“.

31. Dovolateľ vo vzťahu k dovolacím otázkam uviedol, že žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno, že posledný zápis v PKV č. XXXX odráža skutočný stav vecí v čase smrti poručiteľa žalobcov a že poručiteľ žalobcov bol v čase jeho smrti vlastníkom sporných pozemkov, pričom odvolací súd nesprávne posúdil dôkazné bremeno žalobcov, resp. nesprávne posúdil rozloženie dôkazného bremena. Žalovaný 2. je názoru, že samotní žalobcovia popreli vierohodnosť údajov evidovaných v PKV č. XXXX a priznali, že stav vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti už nezodpovedal stavu evidovanému v PKV č. XXXX. Rovnakú skutočnosť, t. j. že poručiteľ nebol v čase jeho smrti vlastníkom pozemkov evidovaných v PKV č. XXXX v rozsahu vyplývajúcom z posledného evidovaného zápisu vykonaného dňa 11. 05. 1960 pod por. č. 22, tvrdil v konaní aj žalovaný, ide teda o tvrdenia zhodné, v dôsledku čoho mal súd urobiť záver, že žalobcami predložený výpis z PKV č. XXXX nepreukazuje skutočný stav vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti. Žalovaný v 2. rade uviedol, že nebol povinný vyvracať skutočnosť (existenciu vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k sporným pozemkom v čase smrti poručiteľa), ktorú žalobcovia iba tvrdili, ale žiadnym spôsobom nepreukazovali (keďže v tomto smere predložili iba PKV č. XXXX, vo vzťahu ku ktorej sami priznali, že v čase smrti poručiteľa už poručiteľ nebol vlastníkom nehnuteľností v rozsahu uvedenom v tejto PKV). Súd vo vzťahu k otázke rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov v čase jeho smrti nesprávne preniesol dôkazné bremeno na žalovaných. Žalobcovia tvrdia, že časť nehnuteľností evidovaných pôvodne v PKV č. XXXX v prospech poručiteľa patrila poručiteľovi aj v čase jeho smrti. Zároveň žalobcovia tvrdia, že touto časťou sú práve tie pozemky, ktoré sú aktuálne vo vlastníctve žalovaného v 2. rade a sú evidované na LV č. XXXX vedenom pre k. ú. R.. Toto svoje tvrdenie však žalobcovia nijako nepreukazujú. Za jeho preukázanie totiž nemožno považovať predloženie výpisu z PKV č. XXXX, vo vzťahu ku ktorému samotní žalobcovia priznali, že údaje obsiahnuté v tomto výpise nie sú odrazom skutočného stavu vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti a že poručiteľ v čase jeho smrti bol vlastníkom už len časti (menšej výmery) nehnuteľností evidovaných v PKV č. XXXX. Žalovaný 2. v priebehu konania riadne uniesol svoje dôkazné bremeno, keď vyvrátil pôvodne prezentované tvrdenie žalobcov, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom pozemkov v celom rozsahu evidovanom v PKV č. XXXX. Žalovaný 2. preukázal, že poručiteľ žalovaných po vykonaní posledného zápisu v PKV č. XXXX postupne strácal vlastnícke právo k jednotlivým častiam parciel č. XXXX, XXXX a XXXX/X, a teda že PKV č. XXXX nie je dôkazom o rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov v čase jeho smrti.

32. K prvej položenej otázke: „či záver o existencii vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu

jeho smrti možno založiť na znení zápisu v PKV, ktorého vierohodnosť bola spochybnená nielen listinnými dôkazmi predloženými žalovaným, ale tiež vlastným vyjadrením žalobcov, z ktorého vyplýva, že poručiteľ žalobcov už v čase jeho smrti nebol vlastníkom sporných nehnuteľností vo výmere vyplývajúcej z predmetného zápisu (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP);“; dovolací súd uvádza, že z rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva záver, že žalovaný 2. v konaní spochybňoval rozsah vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti vyplývajúci z PKV č. XXXX, pričom dôvodil, že bolo povinnosťou žalobcov predložiť takú relevantnú listinu, ktorá by preukazovala, aká konkrétna časť pozemkov evidovaných naposledy v PKV č. XXXX patrila poručiteľovi v čase jeho smrti. Žalovaný 2. v tomto smere poukazoval na listiny predložené v konaní a to znalecký posudok z 25. 04. 1970, list MSCPV z 15. 03. 1971, list poručiteľa z 01. 09. 1971 adresovaný MPSCV či obsah dedičského spisu D 692/78, ktoré mali spochybniť rozsah vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti. Odvolací súd sa s týmto tvrdením žalovaného 2. nestotožnil, pretože ani jedna zo spomenutých listín neobsahuje relevantné informácie o tom, že by poručiteľ stratil vlastnícke právo práve k sporným nehnuteľnostiam. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, znalecký posudok z 25. 04. 1970 sa nesporne týkal objektu Z. ulica G., R. T., a to pozemkov o výmere 243 m², ktoré boli použité pre výstavbu uvedenej lokality. Ide teda o časť pozemkov zastavaných Z. ulicou, ktoré nie sú predmetom tohto konania. List MSCPV z 15. 03. 1971 je len odpoveďou na list poručiteľa z 11. 05. 1970, v ktorom sa špecifikujú jednotlivé parcely s tým, že predmetná organizácia môže poručiteľovi ponúknuť za tieto nehnuteľnosti náhradu vo výške 0,40 Kčs za 1 m². Samotný list nesie názov Výkup pozemkov pre stavbu vstupného areálu MSCPV Nitra, teda je evidentné, že sa netýka areálu výstaviska. V liste žiadnym spôsobom nie je špecifikované, že by poručiteľ mal vlastniť inú výmeru sporných nehnuteľností, pričom je nepochybné, že sa týka iba ponuky na odkúpenie, ktorá v konečnom dôsledku zo strany poručiteľa nebola prijatá. Rovnako list poručiteľa z 01. 09. 1971 nepreukazuje skutočnosť, že by došlo k odpredaju práve sporných pozemkov týkajúcich sa areálu Agrokomplex. Napriek tomu, že v liste sa spomína Krajský investorský útvar Bratislava, ktorý ponúkol poručiteľovi náhradu vo výške 9 Kčs sa za 1 meter štvorcový, uvedené treba vidieť v kontexte s listom poručiteľovi z 21. 04. 1967 zo strany Krajského investorského útvaru Bratislava, kde sa v predmete píše, že ide o ponuku na výkup nehnuteľností týkajúcu sa investičnej výstavby sídlisko R. T. v G. vo výmere 331 m². Z uvedených listov vyplýva, že odkúpenie pozemkov týkajúcich sa sídliska R. a Z. ulice realizoval iný subjekt, ako snahu o odkúpenie pozemkov týkajúcich sa výstavby výstaviska Agrokomplex. Najpodstatnejšou skutočnosťou svedčiacou o rozsahu vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti je, že práve PKV číslo XXXX bola príspevkovou organizáciou Agrokomplex použitá ako podklad o vlastníckom práve k daným nehnuteľnostiam slúžiaci na vypracovanie notárskych zápisníc v rokoch 1998 až 2000. Nie je možné akceptovať tvrdenie žalovaného, že poručiteľ postupne strácal vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam a na druhej strane tento subjekt vychádzal pri vydržaní vlastníckeho práva práve z rozsahu nehnuteľností uvedených v tejto PKV číslo XXXX. Dovolací súd poukazuje, že zápis v PKV predstavuje verejnú listinu, ktorá zakladá domnienku vlastníckeho práva osoby v nej uvedenej. Túto domnienku možno vyvrátiť inými dôkazmi, ale len dôkazmi relevantnými, konkrétnymi a právne významnými. Odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku dôsledne zaoberal všetkými tvrdeniami žalovaného 2. a dospel k záveru, že žiadna z predložených listín neobsahuje dôkazy o tom, že poručiteľ pozemky stratil a že notárske zápisnice z rokov 1998 - 2000 vychádzajú z tej istej PKV č. XXXX, čo potvrdzuje platnosť tohto zápisu v čase smrti poručiteľa. Odvolací súd teda neporušil ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, keď vyhodnotil zápis PKV ako dôveryhodný dôkaz vlastníctva a neprijal námietky žalovaného 2. Dovolací súd ešte pripomína, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a nemôže skutkové zistenia sám dopĺňať alebo meniť.

33. K druhej položenej otázke: „či v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, dôkazné bremeno v otázke existencie vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti zaťažuje žalobcov, ktorí sú povinní preukázať existenciu tohto vlastníckeho práva bez akýchkoľvek pochybností.“

33.1. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňuje žalovaný 2. poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. 06. 2010 sp. zn. 5Obo/52/2010. V danej veci najvyšší súd uviedol, že dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že za konania neboli

preukázané jeho tvrdenia, že z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, nebola alebo nemohla byť preukázaná a keď teda výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorí z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Ak teda žalovaný tvrdil, že kúpnu cenu zaplatil, bolo jeho povinnosťou označiť a predložiť súdu relevantné dôkazy na preukázanie tejto skutočnosti.

33.2. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a mal za preukázané, že odvolací súd rozdelil dôkazné bremeno medzi účastníkov zákonným spôsobom. Žalobcovia v spore tvrdili, že určitá vec bola ku dňu smrti vo vlastníctve poručiteľa a preto patrí do dedičstva. Preto ich zaťažuje dôkazné bremeno preukázať. Ak však žalovaný 2. tvrdenie o vlastníctve poručiteľa ku dňu smrti popiera alebo ho spochybňuje, dochádza k rozloženiu dôkazného bremena. Dovolací súd je názoru, že odvolací súd v súlade s týmto prístupom nepreniesol dôkazné bremeno výlučne na jednu stranu, nepreskúmaval len formálny zápis v katastri, zohľadnil materiálnu pravdu a skutočný stav. Tiež zohľadnil aj okolnosti spochybňujúce zápis v PKV vytýkané žalovaným 2. a súčasne vyhodnotil, že žalobcovia svoje dôkazné bremeno uniesli. Týmto postupom rešpektoval odvolací súd aj ustálenú judikatúru ktorá zdôrazňuje, že v týchto veciach je rozhodujúce preukázanie reálneho vlastníckeho postavenia poručiteľa, nie len formálneho zápisu v katastri. Rozhodnutie dovolacieho súdu je preto z hľadiska procesnej rovnováhy, zásad dokazovania a rozdelenia dôkazného bremena medzi účastníkov veci zákonné, primerané a odôvodnené. So zreteľom na uvedené dovolací súd je názoru, že žalovaný 2. v dovolaní nenastolil otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko odvolací súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

33.3. K tretej položenej otázke: „či dôkazné bremeno v otázke existencie vlastníckeho práva poručiteľa žalobcov k okamihu jeho smrti prešlo na žalovaného za situácie, keď žalobcovia na jednej strane sami spochybnili, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom nehnuteľností vo výmere vyplývajúcej z posledného zápisu v PKV, na druhej strane nepredložili žiaden dôkaz, ktorým by preukazovali, že poručiteľ bol v čase jeho smrti naďalej vlastníkom práve tej časti nehnuteľností vyplývajúcich z posledného zápisu v PKV, ktorá je predmetom súdneho sporu (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP“); dovolací súd uvádza, že v prejednávanej veci súdy oboch inštancií vykonali dôkazy v rozsahu potrebnom na zistenie skutkového stavu veci a uzavreli, že jedinou a poslednou evidenciou o vlastníckom práve k pozemkom pred smrťou poručiteľa je PKV č. XXXX a v konaní nebol produkovaný žiadny dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že by pred smrťou poručiteľa došlo k prevodu vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré sú predmetom tohto sporu na inú osobu. Tento skutkový záver odvolací súd riadne odôvodnil a žalovaný 2. neopiera svoju argumentáciu o nesprávne právne posúdenie, ale o opätovné skutkové prehodnotenie dôkazov, čo je v rozpore s rozsahom dovolacieho prieskumu podľa § 432 CSP. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a nemôže skutkové zistenia sám dopĺňať alebo meniť. Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ v podanom dovolaní polemizuje so skutkovými závermi, ktoré boli odvolacím súdom riadne ustálené, čím v skutočnosti uplatňuje neprípustný dovolací dôvod, resp. dovolanie zakladá na skutkovej, nie na právnej otázke.

33.4. K štvrtej položenej otázke: „či v situácii, keď z tvrdení samotných dedičov poručiteľa vyplýva, že poručiteľ už v čase jeho smrti nebol vlastníkom nehnuteľností v celom rozsahu vyplývajúcom z posledného zápisu v PKV, je súd oprávnený na toto vlastné vyjadrenie dedičov poručiteľa neprihliadnuť a v priamom rozpore s týmto vyjadrením vychádzať z predpokladu, že poručiteľ bol v čase jeho smrti vlastníkom nehnuteľností v celom rozsahu vyplývajúcom z posledného zápisu v PKV (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP“; dovolací súd uvádza, že odvolací súd v bode 20. rozsudku poukázal na skutočnosť, že žalovaný 2. v konaní spochybňoval rozsah vlastníckeho práva poručiteľa v čase jeho smrti vyplývajúci z PKV č. XXXX. Odvolací súd sa s týmto tvrdením žalovaného 2. nestotožnil, pretože ani jedna zo spomenutých listín neobsahuje relevantné informácie o tom, že by poručiteľ stratil vlastnícke právo práve k sporným nehnuteľnostiam. Ako už vyplynulo z vykonaného dokazovania, znalecký posudok z

25. 04. 1970 sa týkal objektu Z. ulica G., R. T., a to pozemkov o výmere 243 m², ktoré boli použité pre výstavbu uvedenej lokality. Ide teda o časť pozemkov zastavaných Z. ulicou, ktoré nie sú predmetom tohto konania. List MSCPV z 15. 03. 1971 je len odpoveďou na list poručiťa z 11. 05. 1970, v ktorom sa špecifikujú jednotlivé parcely s tým, že predmetná organizácia môže poručiťovi ponúknuť za tieto nehnuteľnosti náhradu vo výške 0,40 Kčs za 1 m². Samotný list nesie názov Výkup pozemkov pre stavbu vstupného areálu MSCPV Nitra, teda je evidentné, že sa netýka areálu výstaviska. V liste žiadnym spôsobom nie je špecifikované, že by poručiť mal vlastniť inú výmeru sporných nehnuteľností, pričom je nepochybné, že sa týka iba ponuky na odkúpenie, ktorá v konečnom dôsledku zo strany poručiťa nebola prijatá. Rovnako list poručiťa z 01. 09. 1971 nepreukazuje skutočnosť, že by došlo k odpredaju práve sporných pozemkov týkajúci sa areálu Agrokomplex. Napriek tomu, že v liste sa spomína Krajský investorský útvar Bratislava, ktorý ponúkol poručiťovi náhradu vo výške 9 Kčs sa za 1 meter štvorcový, uvedené treba vidieť v kontexte s listom poručiťovi z 21. 04. 1967 zo strany Krajského investorského útvaru Bratislava, kde sa v predmete píše, že ide o ponuku na výkup nehnuteľností týkajúcu sa investičnej výstavby sídlisko R. T. v G. vo výmere 331 m². Z uvedených listov vyplýva, že odkúpenie pozemkov týkajúcich sa sídliska R. a Z.Ú. ulice realizoval iný subjekt, ako snahu o odkúpenie pozemkov týkajúcich sa výstavby výstaviska Agrokomplex. Najpodstatnejšou skutočnosťou svedčiacou o rozsahu vlastníckeho práva poručiťa v čase jeho smrti je, že práve PKV číslo XXXX bola príspevkovou organizáciou Agrokomplex použitá ako podklad o vlastníckom práve k daným nehnuteľnostiam slúžiaci na vypracovanie notárskych zápisníc v rokoch 1998 až 2000. Nie je možné akceptovať tvrdenie žalovaného, že poručiť postupne strácal vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam a na druhej strane tento subjekt vychádzal pri vydržaní vlastníckeho práva práve z rozsahu nehnuteľností uvedených v tejto PKV číslo XXXX. Dovolací súd poukazuje ako pri tretej položenej otázke, že skutkový záver odvolací súd riadne odôvodnil a žalovaný 2. neopiera svoju argumentáciu o nesprávne právne posúdenie, ale o opätovné skutkové prehodnotenie dôkazov, čo je v rozpore s rozsahom dovolacieho prieskumu podľa § 432 CSP. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a nemôže skutkové zistenia sám dopĺňať alebo meniť. Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ v podanom dovolaní polemizuje so skutkovými závermi, ktoré boli odvolacím súdom riadne ustálené, čím v skutočnosti uplatňuje neprípustný dovolací dôvod, resp. dovolanie zakladá na skutkovej, nie na právnej otázke.

33.5. K piatej položenej otázke: „či v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiťovi, v ktorom žalobcovia opierajú svoj nárok o znenie posledného zápisu v PKV, postačuje na záver, že predmetný zápis nie je dôkazom o rozsahu vlastníckeho práva poručiťa v čase jeho smrti, ak žalovaný preukáže, že poručiť po vykonaní predmetného zápisu stratil vlastnícke právo ku ktorejkoľvek časti nehnuteľností vyplývajúcich z predmetného zápisu, alebo sa vyžaduje, aby žalovaný preukázal, že poručiť po vykonaní predmetného zápisu stratil vlastnícke právo práve k tým pozemkom, ktoré sú predmetom súdneho sporu (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“ dovolací súd je názoru, že žalovaný 2. nepoložil právnu otázku, ktorá by napĺňala kritériá ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP a to z dôvodu, že svoju právnu argumentáciu nestavia na právnej nejednoznačnosti alebo výklade právnej normy, ale na skutkových námietkach týkajúcich sa vyhodnotenia dôkazov a skutkových zistení odvolacieho súdu. Naformulovaná otázka žalovaným 2. vychádza z hypotetického stavu, ktorý nenastal (že žalovaný 2. niečo preukázal), nie je založená na preukázanom skutkovom stave, neobsahuje žiadny rozpor v právnej praxi alebo potrebu výkladu nejednoznačnej normy. Z uvedeného dôvodu žalovaný 2. neformuloval právnu otázku spôsobilú na dovolacie preskúmanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

33.6. K šiestej položenej otázke: „, či zápis v PKV vykonaný v roku 1960 možno považovať za nesporný dôkaz o existencii vlastníckeho práva poručiťa v čase jeho smrti v roku XXXX za situácie, keď prijatím zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností došlo v roku 1964 k ukončeniu vykonávania zápisov v pozemkových a železničných knihách (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“; dovolací súd aj pri tejto otázke nastolenej žalovaným 2. musí konštatovať, že nevyjadruje rozpor v aplikačnej praxi súdov - žalovaný 2. nepreukazuje, že by sa rozhodovacia prax všeobecných súdov líšila v tom, ako sa posudzuje dôkazná sila zápisu v pozemkovej knihe vykonaného pred rokom 1964 (pred zánikom PKV) vo vzťahu k vlastníctvu nehnuteľnosti ku dňu smrti poručiťa. Predmetná otázka nesmeruje k riešeniu právnej nejasnosti - samotný zápis v pozemkovej knihe je historickým dokladom o právnom stave k dátumu

zápisu. Nerieši sa teda otázka právneho výkladu, ale hodnotenie dôkaznej sily konkrétneho zápisu v konkrétnom skutkovom kontexte, čo je vecou skutkových zistení a nie právneho posúdenia. Predmetná otázka ja otázkou hypotetickou a nesubsumovanou pod skutkový stav zistený súdom. Odvolací súd sa zápisom v PKV ako listinným dôkazom zaoberal, avšak nevychádzal z toho, že zápis sám osebe zakladá nevyvrátiteľný záver o vlastníctve k roku 1978, ale hodnotil ho spolu s ďalšími dôkazmi. Žalovaný však žiadnu skutkovú okolnosť, ktorou by bol tento zápis spochybnený, nepreukázal. Otázka smeruje k revízii skutkového hodnotenia dôkazov. Dovolací súd ale nie je oprávnený prehodnocovať skutkové zistenia, ale výlučne posudzovať výklad právnych predpisov.

33.7. K siedmej položenej otázke: „či pri posudzovaní obsahu vlastníckeho práva poručiteľa k okamihu jeho smrti možno vychádzať z obsahu právnych úkonov (v tomto prípade notárskych zápisníc), na ktorých nebola účastná žiadna zo sporových strán a ktoré súd posúdil ako neplatné (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“, dovolací súd je názoru, že takto formulovaná otázka žalovaného 2. je zjavne hypotetická, vychádza zo skutkového stavu, ktorý nebol zistený. Žalovaný len nesúhlasí so skutkovým a právnym záverom odvolacieho súdu. Z uvedeného dôvodu žalovaný 2. neformuloval právnu otázku spôsobilú na dovolacie preskúmanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

34. Žalovaný 2. je názoru, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu keď dospel k záveru, že C: žalovaný 2. nevydržal vlastnícke právo k sporným pozemkom a že žalovaný 2. nebol dobromyseľný, resp. že jeho dobromyseľnosť bola najneskôr v roku 2017 narušená.

35. Žalovaný 2. vymedzil právnu otázku od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: „či pri posudzovaní splnenia podmienok vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti prípadná absencia dobromyseľnosti príspevkovej organizácie, ktorá v čase jej zrušenia bola evidovaná v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľnosti, bráni vzniku dobromyseľnosti vydržateľa, ktorým je Slovenská republika a na ktorého ex lege (na základe § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) prešli všetky práva zrušenej príspevkovej organizácie (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“, dovolací súd uvádza, že odvolací súd dobromyseľnosť žalovaných výslovne vylúčil. Odvolací súd v bode 22. rozsudku uviedol, že sa plne stotožnil s dôvodmi uvádzanými súdom prvej inštancie spočívajúce v tom, že vlastnícke právo k dotknutým nehnuteľnostiam nemohlo zrušením príspevkovej organizácie ex lege prejsť na zriaďovateľa, respektíve na Slovenskú republiku. Podľa zakladacej listiny žalovaného 1. - na štátny podnik prechádzajú práva a povinnosti zrušenej príspevkovej organizácie Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra. Súd prvej inštancie správne uviedol, že ak nenadobudla vlastnícke právo vydržaním príspevková organizácia, keďže nebola dobromyseľná, nemohol vlastnícke právo nadobudnúť ani nástupca - štátny podnik. V danom prípade išlo len o zmenu právnej formy, keď zanikla príspevková organizácia a namiesto nej vznikol štátny podnik, pričom na žalovaného 1., ale zároveň aj na žalovaného 2. prešli všetky práva a povinnosti príspevkovej organizácie Agrokomplex, teda prevzali všetky písomné podklady, dokumenty, zmluvy týkajúce sa majetku príspevkovej organizácie Agrokomplex. Príspevková organizácia a žalovaný 1. boli prepojení majetkovo i personálne, takže nie je možné dospieť k záveru, že keď nebola dobromyseľná príspevková organizácia, tak sa jej zákonný nástupca zrazu stal dobromyseľným od 01. 01. 2008, lebo vychádzal iba zo zápisov o vlastníckom práve v katastri nehnuteľností. Žalovaný 2. teda v dovolaní nespochybňuje právny výklad, ale hodnotenie dôkazov a skutkové zistenia. Otázka dobromyseľnosti je otázkou skutkovou, pretože dobromyseľnosť držiteľa sa posudzuje podľa konkrétnych okolností prípadu, ktoré súdy riadne vyhodnotili. Žalovaný 2. sa tak neopiera o právne posúdenie, ale len o polemiku so skutkovým stavom.

36. Žalovaný 2. vymedzil právnu otázku od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: „či je súd oprávnený preskúmať otázku dobromyseľnosti držby žalovaného 2. v situácii, keď žalobcovia spochybnili výlučne dobromyseľnosť držby iného žalovaného (v tomto prípade žalovaného 1.)“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

36.1. Dovolací súd je názoru, že súd nie je viazaný tým, ako účastník konania právne kvalifikuje skutkové okolnosti. Ak je medzi účastníkmi sporná otázka dobromyseľnosti držby, súd je povinný

preskúmať túto otázku vo vzťahu ku každému žalovanému zvlášť, najmä ak ide o otázku rozhodujúcu pre výsledok konania. Pokiaľ žalovaný 2. tvrdí, že nehnuteľnosti nadobudol vydržaním, nesie dôkazné bremeno o všetkých zákonných podmienkach vydržania (vrátane dobromyseľnosti). Súd teda nesmie vynechať preskúmanie tejto podmienky len preto, že žalobcovia výslovne spochybnili iba iného žalovaného. Žalobcovia ale v konaní implicitne spochybnili aj držbu žalovaného 2. už len tým, že uplatnili určovaciu žalobu o vlastníctvo proti obom žalovaným, spochybnili tým oprávnenosť držby každého z nich. Nie je teda správne tvrdiť, že dobromyseľnosť držby žalovaného 2. nebola v spore relevantná. Dovolací súd poukazuje na bod 23 rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom je okrem iného uvedené, že..... „Odvolací súd nepovažoval za pravdivé ani tvrdenie žalovaného 2., že súd prvej inštancie sa v napádanom rozhodnutí otázkou vydržania vlastníckeho práva žalovaným 2. nezaoberal, pretože z odôvodnenia rozhodnutia nesporne vyplýva, že súd hovorí o spochybnení dobromyseľnosti žalovaných, čím myslí aj žalovaného 2. Aj v závere bodu 20. odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie uvádza: „Na uvedených skutočnostiach nič nementí fakt, že listy boli adresované len žalovanému 1. a neboli adresované priamo aj žalovanému 2., pretože žalovaný 1. je správcom majetku, ktorý je vo vlastníctve žalovaného 2.“ Z uvedeného dôvodu žalovaný 2. neformuloval právnu otázku spôsobilú na dovolacie preskúmanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

37. Žalovaný 2. vymedzil otázku od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: „či dobromyseľnosť vydržateľa narúša (môže narúšať) taký jednostranný právny úkon (list) domnelého vlastníka adresovaný vydržiteľovi, v ktorom absentuje informácia o spochybnení vlastníckeho práva vydržateľa a v ktorom nie sú identifikované konkrétne nehnuteľnosti, ktorých by sa mala spornosť vlastníckeho práva týkať, ani nie je uvedené, čím by mala byť spornosť vlastníckeho práva založená, a ku ktorému sú pripojené rôzne listiny (napr. PKV) bez akéhokoľvek popisu, čo má z týchto listín pre vydržateľa vyplývať, a to za situácie, keď samotný domnelý vlastník bol v čase realizácie predmetného právneho úkonu preukázateľne (vzhľadom na neskoršie rozporné tvrdenia o výmere sporných pozemkov - 56 991 m² vs. 30 249 m²) neistý v tom, ktorých nehnuteľností by sa mala spornosť vlastníckeho práva týkať (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP)“.

37.1. Dovolací súd poukazuje, že predmetná právna otázka nie je rozhodujúca pre právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu na tejto otázke nezáviselo. Odvolací súd dospel k záveru o nedobromyseľnosti držby žalovaného 2. na základe komplexného hodnotenia skutkového stavu, pričom zohľadnil nielen obsah listov adresovaných žalovanému 1., ale aj ďalšie okolnosti prípadu. Nepovažoval za pravdivé tvrdenie žalovaného 2. že súd prvej inštancie sa v napádanom rozhodnutí otázkou vydržania vlastníckeho práva žalovaným 2. nezaoberal, pretože u odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd hovorí o spochybnení dobromyseľnosti žalovaných, čím myslí aj žalovaného 2. „Na uvedených skutočnostiach nič nementí fakt, že listy boli adresované len žalovanému 1/ a neboli adresované priamo aj žalovanému 2/, pretože žalovaný 1/ je správcom majetku, ktorý je vo vlastníctve žalovaného 2/.“ Dovolací súd preto uzatvára, že ak táto konkrétna právna otázka nebola rozhodujúca pre záver o nedobromyseľnosti, potom dovolanie žalovaného 2. nie je prípustné. Musí totiž ísť o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

38. Žalovaný 2. položil právnu otázku od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: „či adresovaný jednostranný právny úkon možno považovať za pôsobiaci voči adresátovi len na základe jeho odoslania adresátovi (na základe zásielky na poštovú prepravu)“.

38.1. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňuje žalovaný 2. poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 01. 2011 sp. zn. 5Cdo/129/2010. V danej veci najvyšší súd uviedol, že „Všeobecnou požiadavkou toho, aby bolo možné písomnosť považovať za doručeníu je, aby adresát mal objektívnu možnosť sa s touto oboznámiť. Pokiaľ je obsahom zásielky právny úkon, potom sa zásielka považuje za doručeníu najmä jej prevzatím, ale aj vtedy, ak jej adresát bude mať objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle v ňom vyjadrenej, t. j. akonáhle sa dostane prejav vôle do sféry jeho dispozície. [...] prejav vôle vyjadrený jednostranným právnym úkonom pôsobí od doby, keď dôjde osobe, ktorej je určený. Prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.“

38.2. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňuje žalovaný 2. poukázaním aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. 12. 2020 sp. zn. 5Cdo/36/2020. V danej veci najvyšší súd uviedol že „Účinnosť adresovaných jednostranných hmotnoprávných úkonov v režime Občianskeho zákonníka, resp. celkovo v oblasti súkromného práva predpokladá, že prejav vôle dôjde, resp. je doručený adresátovi, t. j. že sa dostane do sféry jeho dispozície - už týmto okamihom začína právny úkon pôsobiť voči druhej zmluvnej strane.“

38.3. Žalovaný 2. je názoru, že odvolací súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď žalobcami predložený list zo dňa 20. 11. 2017, ktorého prílohou mal byť geometrický plán č. XXX/XXXX, považoval za pôsobiaci voči žalovanému v 2. rade napriek tomu, že tento list nebol žalovanému v 2. rade nikdy doručený, čím sa odvolací súd zároveň odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Odvolací súd sa rovnako ako súd prvej inštancie uspokojil s tým, že žalobcovia predložili podací lístok zo dňa 21. 11. 2017, a to napriek tomu, že žalovaný v konaní opakovane poprel doručenie predmetnej zásielky. Podací lístok však preukazuje iba podanie zásielky na poštovú prepravu, nie však doručenie zásielky žalovanému. Ak teda odvolací súd na základe podacieho lístka dospel k záveru, že predmetný list bol spôsobilý narušiť dobromyseľnosť žalovaného 2., celkom zrejme vychádzal z predpokladu, že predmetný jednostranný právny úkon pôsobil voči adresátovi už na základe jeho odoslania adresátovi. Takéto posúdenie je v priamom rozpore s § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Ako vyplýva z citovaného ustanovenia, zákonodarca spája účinky (pôsobenie) prejavu vôle až s okamihom dôjdenia prejavu vôle adresátovi. Samotné odoslanie prejavu vôle nevyvoláva žiadne účinky. Vzhľadom na uvedené je pre vec preukázanie samotného odoslania predmetného listu bez významu. Žalovaný popiera, že mu bol predmetný list doručený, a preto bolo povinnosťou žalobcov preukázať, že predmetný list sa skutočne dostal do dispozičnej sféry žalovaného. Keďže žalobcovia takúto skutočnosť nepreukázali, odvolací súd nemohol iba na základe preukázania odoslania predmetného listu urobiť záver, že predmetný list vyvolal účinky voči žalovanému 2. a teda že narušil dobromyseľnosť žalovaného 2.

38.4. Dovolací súd pripomína, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

38.5. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že od riešenia dovolateľom nastolenej právnej otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

38.6. Z dovolateľom nastolenej otázky v zmysle § 421 CSP v spojení s obsahom dovolania vyplýva, že dovolateľ pre rozhodnutie veci považoval za podstatné posúdenie, či adresovaný jednostranný právny úkon možno považovať za pôsobiaci voči adresátovi len na základe jeho odoslania adresátovi (na základe podania zásielky na poštovú prepravu). Podľa názoru najvyššieho súdu predložená dovolacia argumentácia nepredstavuje vymedzenie kardinálnej právnej otázky spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na inom právnom posúdení t. j. že v prípade žalovaných sa nejedná o dobromyseľných nadobúdateľov a nevychádzal len zo samotného podania listov na poštovú prepravu. Na uvedených skutočnostiach nemení fakt, že listy boli adresované len žalovanému 1. a neboli adresované priamo žalovanému 2., pretože žalovaný 1. je správcom majetku, ktorý je vo vlastníctve žalovaného 2. Aj keby bola právna

otázka riešená v prospech dovolateľa (t. j. že samotné odoslanie listu nestačí na vyvolanie právnych účinkov), rozhodnutie odvolacieho súdu by sa nezmenilo, pretože jeho záver o právnych účinkoch listov nespočíval len na samotnom odoslaní, ale aj na iných okolnostiach a dôkazoch.

39. Žalovaný 2. položil právnu otázku od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: „či v pochybnostiach o oprávnenosti držby zaťažuje dôkazné bremeno vydržateľa alebo toho, kto namieta oprávnenosť držby.“

39.1. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňuje žalovaný 2. poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. 02. 2021 sp. zn. 5Cdo/64/2018. V danej veci najvyšší súd uviedol: „Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil, t. j. aby podal plný dôkaz zlej viery nadobúdateľa, a na jeho ťarchu pôjde, pokiaľ sa mu to nepodarí“.

39.2. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňuje žalovaný 2. aj poukázaním aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. 12. 2020 sp. zn. 5Cdo/149/2007. V danej veci najvyšší súd uviedol že: „V každom prípade nemožno úplne určiť, či je držba oprávnená alebo neoprávnená. Tieto pochybnosti hmotnoprávne rieši ustanovenie o vyvrátení právnej domnienky, že v pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Opodstatnenosť tejto právnej domnienky vychádza z poznatku, že dôkaz o stave mysle držiteľa sa utvára len nepriamo, úsudkom z iných dôkazov, a z hľadiska procesného dokazovania je preto v prípade pochybnosti vhodnejšie vychádzať z dobromyseľnosti držiteľa a dôkazné bremeno preniesť na toho, kto namieta voči oprávnenosti držby“.

39.3. Žalovaný 2. je názoru, že odvolací súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď na vec neaplikoval § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v pochybnostiach o oprávnenosti držby žalovaného 2. nerozhodol v prospech žalovaného 2., čím sa zároveň odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

39.4. Dovolací súd poukazuje, že vo veci 5Cdo/64/2018 išlo o povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyni určitú sumu s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré zodpovedal výške jej ušlého zisku z nerealizovaného prenájmu za určité obdobie, kedy nehnuteľnosti užíval žalovaný. Súd sa zaoberal postavením žalovaného ako dobromyseľného držiteľa a so zreteľom na okolnosti prípadu a vykonaného dokazovania v základnom konaní žalovaný bol dobromyseľný v tom, že mu daná nehnuteľnosť patrí, poukázal na kúpnu zmluvu ktorá bola vyhotovená formou notárskej zápisnice a preto žalovaný nemal pochybnosti o tom, že zmluva obsahuje všetky náležitosti, ktoré vyžaduje zákon. Na jej základe kataster povolil jej vklad do katastra nehnuteľností a žalovaný sa stal výlučným vlastníkom danej nehnuteľnosti. Po vyslovení absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 02. 11. 2005 a teda následne aj kúpnej zmluvy z 21. 12. 2005 došlo ku dňu 02. 10. 2012 k odovzdaniu sporných nehnuteľností zo strany žalovaného priamo žalobkyni. Žalobkyňa si však uplatnila nárok voči žalovanému na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že v konkrétnom období nemohla užívať sporné nehnuteľnosti.

39.5. Dovolací súd poukazuje, že vo veci 5Cdo/149/2007 sa dovolací súd stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že nebolo preukázané také úmyselné konanie nadobúdateľa, ktoré by priamo vylučovalo záver o jeho dobromyseľnosti z hľadiska objektívnych okolností a dĺžky doby, počas ktorej nehnuteľnosti nerušene držal. Právny predchodca žalovanej nadobudol zmluvou nehnuteľnosti v roku 1977 a od tohto času ich užíval ako vlastní, pričom žalobcovia uplatnili svoje vlastnícke práva až podaním žaloby. V tomto smere je jeho záver o dôvodnosti aplikácie § 130 ods. 1, veta druhá Občianskeho zákonníka v prospech žalovanej, ako oprávnenej držiteľky, správny. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nie je potrebné, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiacie o poctivosti nadobudnutia, v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby. V predmetnej veci je zrejmé, že právny predchodca žalovanej vstúpil do držby na základe kúpnej zmluvy, ktorej platnosť bola spochybnená až následným súdnym konaním, ktoré bolo začaté 07. 09. 1992, kedy už k 01. 01. 1992

predmetné nehnuteľnosti vydržal. V tomto smere z objektívnych okolností možno vyvodíť, že pri začatí držby, v ktorej po celú dobu vydržania nerušene pokračoval, bol dobromyseľný, pretože v konaní nebol preukázaný opak.

39.6. Dovolací súd poukazuje, že táto dovolacia otázka smeruje k rozloženiu dôkazného bremena v prípade, že sú pochybnosti o oprávnenosti držby - teda či bola držba dobromyseľná, čo je základná podmienka vydržania podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. So zreteľom na vykonané dokazovanie je najvyšší súd názoru, že v rozhodnutiach, na ktoré žalovaný 2. poukázal, ide o odlišné skutkové základy sporu, ktoré sú na prejednávanej právnu vec neaplikovateľné. Otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 09. júna 2020 (ZNaU 24/2020), ktorý judikoval, že „(...) Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces.“ Zásada o analógii v skutkovom stave ako nevyhnutného predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe je aplikovateľná aj na aktuálne rozhodovanie dovolacieho súdu. Dovolateľom označené rozhodnutia najvyššieho súdu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávany prípad, nakoľko predmetné rozhodnutia neriešili skutkovo a právne analogickú situáciu, o akú ide v danej veci. V súdnej veci odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, keď mal za to, že v konaní o určenie vlastníckeho práva z titulu vydržania (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka) nesie dôkazné bremeno vydržateľ, ktorý tvrdí, že dobromyseľne držal vec ako vlastník po zákonom určený čas. To znamená, že v pochybnostiach dôkazné bremeno spočíva na vydržateľovi. Ak žalovaný 2. tvrdí, že odvolací súd sa odklonil od predmetných rozhodnutí, musí byť zrejmé, že súd rozložil dôkazné bremeno inak, teda napr. uložil žalobcovi povinnosť vyvracať dobromyseľnosť, ale v danej veci odvolací súd postupoval v súlade s judikatúrou najvyššieho súdu a vydržateľ musel preukázať dobromyseľnosť. Súd poskytol žalovanému 1. priestor na to, aby predložil v konaní dôkazy o tom, že pozemky boli právnenému predchodcovi žalobcov vyvlastnené, v tom smere však žalovaný 1. neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal žiadny listinný dôkaz, že pozemky, ktoré sú predmetom sporu boli U. W. vyvlastnené. Žalovaný 2. nesprávne interpretuje rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, pretože pri posúdení dobromyseľnosti odvolací súd nevybočil z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľom označené rozhodnutia najvyššieho súdu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávany prípad, nakoľko predmetné rozhodnutia neriešili skutkovo a právne analogickú situáciu, o akú ide v danej veci.

40. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 ods. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namieta nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

41. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.